Hafnarfjörður
Grunnskólar Hafnarfjarðar
Skólanámskrá

5. bekkjarnámskrá

skólanámskrá Víðistaðaskóla

Skólaárið 2015- 2016

Skólanámskrá Víðistaðaskóla.
Útgefin 2015.
Skólanámskrá er útgefin á rafrænu formi (pdf), send foreldrum nemenda í tölvupósti og birt á heimasíðu skóla.
© Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar

Útgáfustaður: Hafnarfjörður.
Ábyrgð: Hrönn Bergþórsdóttir (skólastjóri Víðistaðaskóla)

Útgefandi: Víðistaðaskóli (Hafnarfjarðarbær)
Hrauntunga 7
220 Hafnarfjörður

netfang: vidistadaskoli@vidistadaskoli.is
veffang: http://www.vidistadaskoli.is

Efnisyfirlit

Formáli ... 5
Inngangur ... 7
Saga Víðistaðaskóla og starfsemi frá upphafi ... 8
I. Menntastefna skólans ... 10
Gildi, leiðarljós, uppeldis- og kennslufræðileg sýn til kennsluhátta skólans ... 10
II. Skólastarf 5. bekkjar ... 17
II.1. Samantekt kennslu í 5. bekk ... 18
II.2. Áherslur grunnþátta menntunar í 5. bekk ... 19
II.3. Kennsluaðstæður, kennsluáætlanir og kennslugögn í 5. bekk ... 21
II.4. Foreldrasamstarf og upplýsingagjöf. ... 22
II.5. Námsmat og vitnisburðarkerfi ... 22
III. Námssvið og námsgreinar ... 23
Lykilhæfni ... 24
1. Íslenska ... 26
Viðmið um hæfni í íslensku ... 26
1.1. Talað mál, hlustun og áhorf ... 28
1.2. Lestur og bókmenntir ... 30
1.3. Ritun ... 31
1.4. Málfræði ... 32
2. Erlend tungumál ... 34
Viðmið um námshæfni í erlendum tungumálum ... 34
2.1. Enska ... 36
3. List- og verkgreinar ... 37
Viðmið um námshæfni í list- og verkgreinum ... 37
A. hluti - listgreinar: ... 38
3.1. Sviðslistir ... 38
3.2. Sjónlistir - myndmennt ... 40
3.3. Tónmennt ... 41
B. hluti - verkgreinar: ... 43
3.4. Heimilisfræði ... 43
3.5. Hönnun og smíði ... 44
3.6. Textílmennt ... 45
4. Náttúrugreinar ... 46

Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum 46
4.1. Eðlis- og efnavísindi 47
4.2. Jarð- og stjörnufræði 48
4.3. Lífvísindi 49
4.4. Umhverfismennt 50
5. Samfélagsgreinar 51
5.1. Heimspeki, siðfræði og trúarbragðafræði 52
5.2. Jafnrétti og lífsleikni 53
5.3. Landafræði, saga og sam-/þjóðfélagsfræði 54
6. Skólaíþróttir 56

Formáli

Skólanámskrá hvers grunnskóla er gefin út í samræmi við lög um grunnskóla, nú frá árinu 2008 og ákvæði í aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta frá árinu 2011 og greinahluta frá árinu 2013. Sú skólanámskrá sem hér birtist er að auki samhæfð fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar. Í því felst að skólanámskráin hefur sömu uppbyggingu í öllum grunnskólum hvað efnisyfirlit (röðun), form (umbrot) og snið (efnisþættir) varðar en inntakið sjálft er ákvörðun hvers skóla – í samræmi við aðalnámskrá. Tilgangur þessa er bæði að auka fagmennsku í útgáfu skólanámskrár og að auðvelda yfirsýn skólanámskráa einstakra skóla innan Hafnarfjarðar, t.d. að koma í veg fyrir að efni vanti í þær og auðveldara sé að bera þær saman. Þrátt fyrir sameiginlegt form og efnisyfirlit er meginatriði skólanámskrárinnar sérstaða skólans sem kynnir þar áherslur sínar um nám og kennslu nemenda í samræmi við þá ábyrgð sem hann hefur samkvæmt lögum og reglugerðum.

Þótt skólanámskrá hvers skóla eigi að birta „sérstöðu“ hans er slíkt þó ekki einhlýtt. Þar sem aðalnámskrá grunnskóla birtir sameiginlega sýn um skólastarf á Íslandi þarf skólanámskrá hvers skóla einnig að endurspegla slíkt. Í ákveðnum tilvikum getur skólakerfið í Hafnarfirði sameinast um ákveðna samhæfingu í inntaki skólastarfsins í öllum skólum. En í flestum tilvikum er það hvers skóla að skilgreina eigin útfærslu á skólastarfinu, innan ramma aðalnámskrár, sem marki sérstöðu skólans og hans sérstöku aðstæður.

Skólanámskrá samanstendur af tíu bekkjarnámskrám í heildstæðum grunnskóla. Þetta plagg er ein bekkjarnámskrá og skiptist í inngang (saga skóla) og þrjá meginhluta auk viðauka. I. hluti kynnir menntastefnu skólans sem hefur að geyma þær helstu atriði sem skólinn leggur áherslu á í framkvæmd skólastarfsins II. hluti kynnir skipulag og sameiginlega þætti í starfsemi viðkomandi bekks/árgangs. III. hluti er kynning á námssviðum og námsgreinum sem eru hluti náms og kennslu í viðkomandi bekk. Viðauki er loks með upplýsingar og viðmið um gerð skólanámskrárinnar og kynnir uppbyggingu hennar. Viðaukinn er sameiginlegur fyrir alla grunnskóla bæjarins.

Hlutverk skólanámskrár er að veita upplýsingar um áætlaða framkvæmd skólastarfs í grunnskólanum með áherslu á það nám og kennslu sem stefnt er að fari fram í viðkomandi árgangi (þetta plagg sem ein bekkjarnámskrá). Hún er þannig leiðarvísir um skólastarfið og gefur til kynna að hverju er stefnt í skólastarfinu, þ.e. að hvaða hæfni er stefnt að nemandi nái á hverju námssviði, og fer fram í einstökum námsgreinum. Framkvæmdin sjálf, þ.e. hið daglega skólastarf, er þannig stöðug viðleitni til að ná ætlaðri stefnu þar sem ábyrgðin á framkvæmdinni er sameiginleg hjá skólayfirvöldum, starfsfólki skóla, foreldrum og nemendum með vissri verkaskiptingu og mismunandi ábyrgð í skólastarfinu. Til að framkvæmdin verði í samræmi við stefnuna þurfi allir aðilar að taka ábyrgð sína alvarlega.

Samhliða skólanámskrá er gefin út starfsáætlun skóla sem þarf að lesast samhliða skólanámskránni til að hún skiljist til fullnustu og fái fullt samhengi. Munur skólanámskrár og starfsáætlunar er ákvarðaður í aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta, (2011, bls. 64-65). Hafnarfjörður er með eigin áherslur um samspil skólanámskrár og starfsáætlunar.

Þessi formáli er sameiginlegur fyrir allar skólanámskrár, þ.e. námskrár allra bekkja, allra grunnskóla í Hafnarfirði sem starfræktir eru af bæjaryfirvöldum.

Inngangur

Skólanámskrá Víðistaðaskóla er unnin út frá Aðalnámskrá grunnskóla 2011 og tekur hún til nemenda og starfsfólks skóla og setur sameiginleg markmið náms og kennslu í skólanum. Sex grunnþættir mynda kjarna skólanámskrárinnar. Þættirnir eru læsi, sjálfbærni, heilbrigði og velferð, lýðræði og mannréttindi, jafnrétti og sköpun. Skólanámskráin er grunnur alls skólastarfsins, hún setur viðmið og varðar leið þeirra sem í skólasamfélaginu starfa. Skólanámskráin er lifandi plagg og því er getur hún tekið breytingum jafnt og þétt yfir skólaárið eða á milli skólaára eftir aðstæðum og áherslum skólans.

Skólanámskránni er skipt eftir árgöngum, ein námskrá fyrir hvern árgang. Þetta er gert til að gera hana aðgengilegri og notendavænni þar sem allt það helsta er varðar hvern árgang er í sama hefti. Námskráin byrjar á því að farið er yfir sögu skólans og starfsemi hans frá upphafi. Fyrsti kafli fjallar um menntastefnu skólans. Kafli tvö fjallar um námssvið og námsgreinar. Í þeim kafla eru allar námsgreinar sem kenndar eru í árganginum kynntar og farið yfir markmið, leiðir, námsaðstæður og námsmat. Nákvæmari útfærsla á kennslu í hverri námsgrein er síðan sett fram í kennsluáætlun sem birt er á vef skólans hvert skólaár. Í skólanámskrá Víðistaðaskóla koma fram sérkenni og áherslur í skólastarfi skólans sem tengist verkefnum eins og SMT skólafærni, Grænfánaverkefni skólans, heilsuskólaverkefni og sérstakri áherslu á listgreinar svo fátt eitt sé nefnt. Einnig verður að nefna ríka áherslu skólans á lestur og læsi almennt.
Þess ber að geta að námskráin er í sífelldri þróun og því verður að skoða þessa útgáfu sem slíka.
Við vonum að skólanámskráin varpi ljósi á starf skólans og sérkenni og geti verið leiðarvísir þeim sem í hana leita að góðu skólastarfi.

Saga Víðistaðaskóla og starfsemi frá upphafi

Víðistaðaskóli var stofnaður 16. september 1970. Skólinn var þriðji grunnskólinn sem stofnaður var í Hafnarfirði. Árið 2010 voru Engidalsskóli sem stofnaður var 1978 sameinaður Víðistaðaskóla. Báðar starfsstöðvar Víðistaðaskóla eru staðsettar í einstöku umhverfi Hafnarfjarðar. Skólarnir kúra í hrauninu, umvafðir fjölbreyttri náttúru með fallegum svæðum sem henta vel til útivistar. Víðistaðaskóli er heildstæður grunnskóli með bekkjardeildir frá 1. – 10. bekk. Skólinn er starfræktur á tveimur starfsstöðvum. 1. – 4. bekkur er í starfsstöðinni í Engidal en í starfsstöðinni við Víðistaðatún er 1. – 10. bekkur.

Fyrst eftir að Víðistaðaskóli tók til starfa fór kennsla fram í nýbyggðu skólahúsnæði en einnig fór hún fram í öðru húsnæði sem skólinn hafði til afnota í bænum. Skólinn þjónaði Vesturbæ Hafnarfjarðar ásamt því að þjóna nýbyggðum Norðurbæ en þangað fluttist mikið af ungu fólki með börn. Í kringum 1980 var Víðistaðaskóli fjölmennasti skóli á Íslandi með 1232 nemendur þegar mest var og var skólinn tví- til þrísetinn. Á þeim rúmlega 40 árum sem skólinn hefur starfað hefur húsnæðið tekið miklum breytingum. Hann var byggður í þremur áföngum og haustið 2005 var nýjasti hluti skólans tekinn í notkun. Við skólann hafa starfað fjórir skólastjórar. Fyrsti skólastjórinn var Hörður Zophaníasson sem var starfandi skólastjóri í 22 ár. Við starfinu tók Eggert Leví og staldraði stutt við en þá tók Sigurður Björgvinsson við skólastjórastarfinu og var í 19 ár. Árið 2013 varð Hrönn Bergþórsdóttir skólastjóri Víðistaðaskóla og er hún skólastjóri skólans í dag.

Árið 2010 urðu miklar breytingar á starfi skólans þegar Víðistaðaskóli og Engidalsskóli voru sameinaðir undir einni skólastjórn á tveimur starfsstöðvum. Í húsnæði Engidalsskóla er 1. – 4. bekkur fyrir nemendur í Norðurbæ norðan Hjallabrautar. Þar er einnig starfræktur leikskóli fyrir 18 mánaða til 5 ára börn. Í starfstöðina við Víðistaðatún koma því nemendur úr Engidal í 5. bekk. Það má segja að þannig sé skólinn að fara til baka til upphafsáranna en hann tók þá við nemendum í 5. bekk á meðan Engidalsskóli, sem stofnsettur var árið 1978 byggðist upp í að geta tekið við nemendum upp í 7. bekk. Hjördís Guðbjörnsdóttir var fyrsti skólastjóri Engidalsskóla, og starfaði um langt árabil, en Auður Hrólfsdóttir tók við af henni og var skólastjóri fram til þess að skólarnir voru sameinaðir.

Tvær ástæður liggja að baki þeirri breytingu, sem ráðist var í, bæði hefur nemendum fækkað í báðum hverfum og vegna hagræðingarkröfu í fjárhagsáætlun bæjarins.

Í vetur eru 666 nemendur í skólanum. Skólinn starfar eins og lög gera ráð fyrir frá ágúst til júní. Skólaárinu er skipt í tvær annir og annaskipti eru á miðju skólaári í janúar. Skólanum er skipt í þrjú stig, yngsta stig, miðstig og unglingastig. Bekkjardeildir eru ýmist tvær, þrjár eða fjórar eftir árgöngum. Kennt er í bekkjarkerfi með fjölbreyttum kennsluháttum í allskonar minni námshópum eftir eðli

námsefnis. Hér áður var í 9. og 10. bekk er svokallað ferðakerfi, hægferð, miðferð og hraðferð en nú er kennt í blönduðum minni námshópum til að styðja við kennsluna og til að mæta þörfum nemenda. Tvö frístundaheimili eru starfrækt í skólanum og eru þau fyrir nemendur í 1. – 4. bekk í báðum starfsstöðvum. Þau heita Hraunkot við Víðistaðatún og Álfakot í Engidal. Frístundaheimilin voru áður undir stjórn og á ábyrgð Íþrótta- og tómstundaráðs Hafnarfjarðar en frá hausti 2015 voru þau færð undir stjórn og rekstur skólans ásamt Hrauninu sem er félagsmiðstöð skólans fyrir nemendur á mið- og unglingastigi. Í meira en 30 ár hefur skólinn sett upp söngleik á hverju ári sem nemendur í 10. bekk flytja. Lengst af sýndu nemendur söngleikinn á jólaskemmtun nemenda og foreldra. Undanfarin ár hefur Hraunið í meira mæli komið að þessu verkefni sem og foreldrar barna í 10. bekk. Verkefnið hefur vaxið og orðið umfangsmeira en hefð er fyrir því að allir nemendur 10. bekkja taka þátt með einhverjum hætti, sem leikarar, hljóðfæraleikarar, sviðsmenn, ljósamenn, stílistar eða annað sem til fellur. Sú breyting hefur einnig orðið síðastliðin ár að nemendur sýna söngleikinn á opnum sýningum fyrir bæjarbúa og rennur ágóði til útskriftarferðar.

Við skólann starfa rúmlega 130 starfsmenn. Í stjórnendateymi skólans er skólastjóri, tveir aðstoðarskólastjórar (einn á hvorri starfsstöð) sem jafnframt eru deildarstjórar yngsta stigs, tveir deildarstjórar á miðstigi og unglingastigi ásamt deildarstjóra sérkennslu. Við skólann starfa námsráðgjafar, þroskaþjálfar, sálfræðingur og hjúkrunarfræðingar. Við skólann starfa einnig skólaliðar, stuðningsfulltrúar og nú í vetur hafa bæst við verkefnisstjóri yfir tómstundastarfi skólans, 2 verkefnastjórar og frístundaleiðbeinendur sem starfa á frístundaheimilunum og í félagsmiðstöðinni.

Leiðarljós Víðistaðaskóla *Ábyrgð – Virðing – Vinátta* eru innbyggð í menningu skólans og er starfað í anda þeirra. Í 2. grein í lögum um grunnskóla segir: „Hlutverk grunnskólans, í samvinnu við heimilin, er að búa nemendur undir líf og starf í lýðræðisþjóðfélagi sem er í sífelldri þróun". Í Víðistaðaskóla er lögð áherslu á að undirbúa nemendur undir framtíðina á lýðræðislegan hátt með því að nemendur axli ábyrgð á náminu og í leit að þekkingu öðlist þeir aukna víðsýni. Áhersla er á að nemendur læri að sýna umburðarlyndi fyrir fjölbreytileika manneskjunnar í samskiptum og samstarfi. Þannig öðlist þeir virðingu fyrir sjálfum sér og umhverfi sínu. Með því teljum við að lagður sé grundvöllur að sjálfstæðri og gagnrýnni hugsun nemenda og hæfni þeirra til samstarfs við aðra. Þá viljum við veita þeim tækifæri og hæfni til að afla sér þekkingar og leikni og temja sér vinnubrögð og reglusemi sem stuðlar að stöðugri viðleitni til menntunar og þroska svo nemendur geti nýtt þau tækifæri sem lífið býður upp á.

I. Menntastefna skólans

Menntastefna skóla er grunnstefna skóla og felur í sér á allar stefnuáherslur skólans í einni stefnu og skal birtast í skólanámskrá (aðalnámskrá 2011, bls. 64). Menntastefna skólans er sett fram á grundvelli sjónarmiða á aðalnámskrá grunnskóla þar sem kjarni hennar skulu vera sex grunnþættir menntunar (heilbrigði og velferð, jafnrétti, lýðræði og mannréttindi, læsi, sjálfbærni og sköpun). Meginatriði í menntastefnu skóla eru megináherslur skólastarfsins sem skilgreina má í gegnum margvíslega stefnuþætti um „stefnu skólans, gildi, uppeldis- og kennslufræðilega stefnu og kennsluhætti“ (aðalnámskrá grunnskóla 2011, bls. 66).

Menntastefna skóla er þannig aðgreind frá (1) menntastefnu ríkisins en aðalnámskrá grunnskóla er þá birtingarmynd hennar á hverjum tíma og (2) menntastefnu sveitarfélagsins sem er skólastefna bæjarins.

Gildi, leiðarljós, uppeldis- og kennslufræðileg sýn til kennsluhátta skólans

Skólinn starfar með eftirfarandi atriði sem grunn í stefnu skólans:

Gildi Víðistaðaskóla eru leiðarljós skólastarfsins: *Ábyrgð – Virðing – Vinátta* og endurspeglast þau í öllu starfi skólans. Hlutverk grunnskólans er ákvarðað í lögum um grunnskóla en þar segir í 2. grein: „Hlutverk grunnskólans, í samvinnu við heimilin, er að búa nemendur undir líf og starf í lýðræðisþjóðfélagi sem er í sífelldri þróun”. Í Víðistaðaskóla er lögð áhersla á að undirbúa nemendur undir framtíðina á lýðræðislegan hátt. Við ræktum með nemendum umburðarlyndi, **vináttu**, víðsýni og **ábyrgð** ásamt **virðingu** fyrir sjálfum sér, öðrum og umhverfi sínu. Með því teljum við að lagður sé grundvöllur að sjálfstæðri hugsun nemenda og hæfni þeirra til samstarfs við aðra. Við viljum veita þeim tækifæri til að afla sér þekkingar og leikni og temja sér vinnubrögð og reglusemi sem stuðlar að stöðugri viðleitni til menntunar og þroska svo nemendur geti nýtt þau tækifæri sem lífið býður upp á.

Í Víðistaðaskóla er nemandinn í forgrunni í öllu starfi skólans. Áhersla er á almenna menntun sem stuðlar að alhliða þroska nemenda og undirbúning undir þátttöku í atvinnulífinu eða til frekara náms. Leitað er allra leiða til að koma til móts við ólíkar þarfir nemenda m.a. með fjölbreyttum

kennsluháttum, öflugu stuðningskerfi og fjölbreyttu vali í efstu bekkjum skólans. Til þess að stuðla að þessu er lögð áhersla á hvetjandi námsumhverfi og að nemendur fái að njóta sín í námi og félagslífi.

Í Víðstaðaskóla er unnið út frá SMT skólafærni með áherslu á að skapa góðan staðblæ og tryggja öryggi og velferð nemenda og starfsfólks. Lögð er áhersla á að að styrkja jákvæða hegðun til að fyrirbyggja og draga úr óæskilegri hegðun nemenda.

Víðistaðaskóli leggur áherslu á að nemendur geri sér grein fyrir gildi umhverfismenntar og móti sér lífstíl í anda hennar. Áhersla er lögð á að nemendur verði meðvitaðir um mikilvægi samspils náttúru og umhverfis. Lögð er áhersla á að nemendur kynnist nánasta umhverfi, læri að bera virðingu fyrir náttúrunni og þroski með sér alþjóðavitund um umhverfismál. Í Víðistaðaskóla er lögð áhersla á að nemendur taki virkan þátt í að flokka úrgang til endurvinnslu og endurnýtingar og virði þannig auðlindir jarðarinnar. Nýttar eru fjölbreyttar leiðir til þekkingaröflunar, má þar nefna útikennslu, umhverfisfræðslu og upplýsinga- og tæknimennt.

Nemendur eru hvattir til sjálfstæðra vinnubragða, samvinnu, að sýna frumkvæði og beita gagnrýnni hugsun. í skólanum eru viðhafðir fjölbreyttir kennsluhættir, sjálfstæð vinna, samvinna, innlagnir, upplýsingaöflun, framsýni í upplýsinga- og tæknimennt sem tæki til náms. Stefnt verði að nýtingu nýjustu tækni á hverjum tíma svo sem moodle og spegluð kennsla. Þetta er gert til að auka námsvitund og víðsýni nemenda og sjálfstæð vinnubrögð.

Í Víðistaðaskóla er mikil áhersla metnaður lagður í list- og verkgreinar. List og verkgreinar eru kenndar í smiðjum. Að auki fá nemendur kennslu í dansi, tónmennt og hittast á sal vikulega í samsöng. Nemendur læra framsögn og taka þátt í Litlu- og Stóru upplestrarkeppninni, þeir koma reglulega fram á sal skólans með skemmtanir þar sem foreldrum og öðrum skólafélögum er boðið. Áhersla er á leiklistarkennslu á öllum stigum skólans en hefð er fyrir því að enda skólaferilinn með því að setja upp söngleik í tíunda bekk og er það samstarfsverkefni, skólans, foreldra og félagsmiðstöðvar ásamt nemendum. Í skólanum er starfrækt lúðrasveit Víðistaðaskóla sem er lítil skólalúðrasveit.

Helstu sérkenni skólans eru umhverfismennt og útikennsla, SMT, umburðarlyndi fyrir fjölbreytileika, áhersla á stærðfræði og rökhugsun, læsi og námsvitund, tónlist og leiklist. Í Víðistaðaskóla er lögð mikil rækt við tónlist og er starfrækt lúðrasveit á vegum skólans. Mikil áhersla er lögð á samstarf, heimila, skóla og félagsmiðstöðvar sem endurspeglast í því að á hverju ári setja nemendur í 10. bekk upp söngleik í samstarfi við félagsmiðstöðina Hraunið og foreldra. Í skólanum er lögð áhersla á tengsl við umhverfið, náttúru, menningu og atvinnulíf í nánasta umhverfi skólans. Forsenda árangurs í skólastarfi er að samstarf heimila og skóla sé farsælt og að sömu gildi og væntingar ríki á báðum stöðum.

2. Stefna Skóla

*Skólinn starfar á grundvelli **stefnuþátta** sem birtast þá sem hluti menntastefnu skólans:*

a. *Nemendur verði víðsýnir, sýni frumkvæði og geti beitt gagnrýnni hugsun*
b. *Nemendur læri að beita rökhugsun*
c. *Nemendur öðlist færi í læsi og námsvitund*
d. *Nemendur kynnist sköpun, tónlist og leiklist*
e. *Nemendur verði meðvitaðir um umhverfisvitund og tengsl við náttúruna og nánasta umhverfi og öðlist skilning á sjálfbærri þróun o.s.frv.*

*Skólastarfið hefur eftirfarandi **meginmarkmið** sem birtast þá sem hluti menntastefnu skólans:*

a. *Að nemendur öðlist færni í læsi og námsvitund (Lestur er lífsins leikur)*
b. *Að nemendur verði meðvitaðir um umhverfisvitund og tengsl við náttúruna og sitt nánasta umhverfi (Grænfánaverkefni og útikennsla)*
c. *Að nemendur kynnist skapandi skólastarfi (samvera á sal og skapandi smiðjur, söngleikur í 10. bekk)*

Stefna skóla og markmið skólastarfsins varðandi afmarkaða þætti í stefnu skóla:

a. Grunnþættir menntunar

Tilgangur: „*Að undirstrika meginatriði í almennri menntun og stuðla að meiri samfellu í öllu skólastarfi.*“ (Aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 14).

Frekari áherslur um grunnþætti menntunar í stefnu skólans varðandi áherslur við einstaka grunnþætti menntunar eins og þeir eru skilgreindir í aðalnámskrá grunnskóla (2011, bls. 13-24) birtast hér á eftir. Þar samhæfir skólinn fræðslu um forvarnir og ferla sem henni tengist við grunnþætti menntunar, í samræmi við starfsviðmið fræðsluþjónustunnar um forvarnir og gefið er út í sérstöku plaggi sem er til leiðbeiningar fyrir hvern grunnþátt.

HEILBRIGÐI OG VELFERÐ

Stefna skólans í heilbrigði og velferð er að stuðla að andlegri, líkamlegri og félagslegri vellíðan nemenda.

Stefnuþættir:

- Að efla jákvæða sjálfsmynd
- Að stuðla að hreyfingu
- Að auka meðvitund nemenda um næringu
- Að stuðla að andlegri vellíðan
- Að stuðla að góðum samskiptum
- Að efla vitund um kynheilbrigði
- Að auka skilning á eigin tilfinningum og annarra

JAFNRÉTTI

Stefna skólans er að skapa tækifæri fyrir alla til að þroskast á eigin forsendum, rækta hæfileika sína og lifa ábyrgu lífi í frjálsu samfélagi í anda skilnings, friðar, umburðarlyndis, víðisýnis og jafnréttis.

Stefnuþættir:

- Að allir fái nám við hæfi
- Að koma til móts við þarfir hvers og eins
- Að kenna nemendum að setja sig í spor annarra
- Að kenna nemendum um fjölmenningu
- Að kenna nemendum um jafnrétti kynjanna
- Að fagna fjölbreytileikanum

LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI

Stefna skólans í lýðræði og mannréttindum byggir á samábyrgð, meðvitund og virkni allra sem að skólastarfinu koma. Lögð er áhersla á virðingu fyrir réttindum nemenda og viðurkenningu á hæfileikum þeirra.

Stefnuþættir:

- Að efla vitund nemenda á mannréttindum
- Að stuðla að hópavinnu
- Að hvetja nemendur til að hafa skoðanir og tjá þær
- Að auka siðferðisvitund
- Að stuðla að gagnrýnni hugsun og ígrundun
- Að stuðla að því að nemendur beri ábyrgð á námi sínu og framkomu
- Að nemendur þekki réttindi sín og skyldur
- Að nemendur beri umhyggju og virðingu fyrir fólki, dýrum og umhverfi
- Að nemendur geti valið nám eftir áhugasviði

LÆSI

Stefna skólans í læsi snýst um að auka málnotkun nemenda og auka þá færni sem þeir þurfa að hafa til að geta fært hugsun sína í letur og skilið prentaðan texta. Einnig viljum við auka færni nemenda til að nota þá miðla sem samfélagið notar hverju sinni.

Stefnuþættir:

- Að efla tölvu- og tæknilæsi
- Að nemandi læri og geti yfirfært aðferðir við lestur, ritun og hlustun og beitt þeim á fjölbreyttan hátt
- Auka notkun á bókasafni og upplýsingamennt
- Að efla vitund nemenda á bóklestri sér til gagns og ánægju
- Að leggja áherslu á túlkun ýmissa myndrita
- Að efla menningarlæsi

SJÁLFBÆRNI

Stefna skólans í sjálfbærni er að leggja áherslu á hæfni nemandans til að takast á við breytingar í þá veru að við skilum umhverfinu ekki í lakari ástandi en við tókum við því. Gerum nemendur virka þátttakendur í samfélagi sínu og að þeir hafi innsýn í efnahag þjóðarinnar.

Stefnuþættir:

- Að kenna nemendum hugtakið „Sjálfbærni“
- Að stuðla að umhverfisvænni hugsun (grænfáni)
- Að kenna nemendum að vera meðvitaðir um áhrif sín á umhverfið
- Að stuðla að fræðslu um neyslu og fjármál
- Að kenna nemendum um vistkerfið sem við búum í

SKÖPUN

Stefna skólans í sköpun er að nemendur öðlist leikni í að móta viðfangsefni og miðla þeim, búa til, gera eitthvað nýtt eða öðruvísi en áður. Sköpun er að uppgötva, njóta og örva forvitni og áhuga. Virkja ímyndunarafl nemenda og leika sér með möguleika.

Stefnuþættir:

- Að nemendur geti tekið þátt í skapandi vinnu
- Að nemendur geti skapað í riti og máli
- Að nemendur geti sett upp sýningar og komið fram
- Að stuðla að fjölbreyttum námsaðferðum
- Að stuðla að samþættingu námsgreina

b. Símenntun, þróunarstarf og innra mat skóla

Tilgangur: *Að stuðla að skólaþróun og færa skólanum aðferðir og tæki til að meta árangur og gæði skólastarfsins með kerfisbundnum hætti* (sbr. aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 59).

Skólinn markar sér eftirfarandi stefnu varðandi þróunarstarf (skólaþróun), í samspili við símenntun starfsfólks skóla, sem loks er skoðað í skoðað í tenglum við upplýsingaöflun innra mats skóla til að styðja við og hjálpa til að meta framfarir og árangur sem skal vera ríkjandi í öllu skólastarfinu. Á grundvelli þess eru eftirfarandi stefnuþættir eru skilgreindir:

i. Starfsfólk skólans fer árlega í starfsmannasamtal, vinnur eftir atvikum starfsþróunar-áætlun, þar sem símenntun starfsmanns er einn lykilþátta starfsþróunar hans og skólaþróunar fyrir skólann.
ii. Skólinn leggur árlega fram símenntunaráætlun, á grunni formsniðs frá Skólaskrifstofunni, til að efla fagþróun starfsfólks skólans og styðja við skólaþróun í starfsemi skólans.
iii. Skólinn leggur árlega mat á starfsemi skólans til að leggja mat á eigin þróun, framfarir og árangur og velur sér afmörkuð viðfangsefni til innra mats á hverju skólaári.

Skólinn setur sér eftirfarandi markmið um viðfangsefnið:

- ***Skólapúlsinn***, veftækt upplýsingakerfi um viðhorf til skólastarf og framkvæmd þess, er nýttur til lykilupplýsingasöfnunar fyrir innra mat skóla en skólinn nýtir að auki annars konar upplýsingaöflun eftir atvikum og aðstæðum.
- *Líðan starfsfólks könnuð með starfsmannasamtölum einu sinni á ári*
- *Hópefli*
- *Starfsmannafélag Víðistaðaskóla (SVÍÐI)*
- *Utanaðkomandi fyrirlesarar*
- *Þróunarstarf- Leið til læsis*

c. Foreldrasamstarf, upplýsingamiðlun og mótun skólasamfélags

Tilgangur: *Að skólasamfélag (starfsfólk, nemendur, foreldrar) hvers skóla vinni vel saman að mótun skólastarfsins og þeirra umgengishátta sem eiga að einkenna samskipti innan skólans og utan* (sbr. aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 69).

Skólinn markar sér eftirfarandi stefnu varðandi foreldrasamstarf, upplýsingamiðlun (m.a. námsmat) og mótun skólasamfélags með gagnkvæmum réttindum og skyldum allra aðila skólasamfélagsins sem skulu vera ríkjandi í öllu skólastarfinu:

i. *Að eiga gott samstarf milli heimila og skóla*
ii. *Að gagnkvæm virðing ríki á milli heimila og skóla*
iii. *Að sömu gildi ríki á heimilum og í skóla*
iv. *Að upplýsingaflæði milli heimila og skóla sé gott*

Skólinn setur sér eftirfarandi markmið um viðfangsefnið:

- *Haustfundir*
- *Foreldrasamráð tvisvar á ári*
- *Vikupóstar sendir heim vikulega*
- *Foreldrum boðið á uppákomur sem nemendur sjá um, eins og samveru, aðventudag fjölskylunnar, jólaskemmtanir og söngleikinn hjá 10. Bekk*
- *Foreldrafélagið fundar að jafnaði einu sinni í mánuði*
- *Skólaráð fundar að jafnaði einu sinni í mánuði*

d. Samstarf og tengsl skólastiga og tengsl við nærumhverfið

Tilgangur: *Að stuðla að sem bestu samstarfi í því að svigrúm, sveigjanleiki og samfella sé í námi á milli skólastiga og í upplýsingamiðlun á skilum skólastiga* (sbr. aðalnámskrá grunnskóla, 2011, bls. 72).

Skólinn markar sér eftirfarandi stefnu varðandi samstarf og tengsl skólastiga og við nærumhverfið sem skal vera ríkjandi í öllu skólastarfinu:

i. Skólinn miðar samstarf sitt við önnur skólastig á grundvelli viðmiða sem Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar skilgreinir á hverjum tíma.
ii. *Útikennsla í nærumhverfi*
iii. *Samstarf milli skólastiga, þá leikskóla í hverfinu og framhaldskólana í bænum*
iv. *Samstarf við Hrafnistu*

Skólinn setur sér eftirfarandi markmið um viðfangsefnið:

- *Útikennsla – 1. tími að jafnaði í viku*
- *Samstarf milli skólastiga – áragangar saman í smiðjum og 8.-10. bekkur saman í vali*
- *Samstarf hjá 1.-4. bekk á báðum starfsstöðum*

- *Hver bekkur á sinn vinabekk sem hittast reglulega yfir veturinn*
- *Samsöngur hjá 1.-4. bekk vikulega*
- *Samvera á sal reglulega yfir veturinn*
- *5. bekkur les fyrir heimilisfólk á Hrfanistu*

Aðrir samstarfsaðilar eru þeir aðilar í samfélaginu sem hafa með velferð barna að gera. Skólinn leitar eftir þeim björgum sem að gagni geta komið til stuðnings nemendum og fjölskyldum þeirra. Samstarf er á milli Víðistaðaskóla við Víðistaðatún og leikskólans Víðivalla sem og starfsstöðvarinnar í Engidal við leikskólann Norðurberg og leikskólann Álfaberg, sem staðsettur er í sama húsnæði og skólinn. Deildarstjórar skólahópa í leikskólanum hitta kennara 1. bekkja ásamt aðstoðarskólastjórum grunnskólans og skipuleggja samstarf vetrarins. Þessir nemendahópar hittast nokkrum sinnum yfir árið. Nemendum leikskólans er boðið að koma og leika á skólalóðinni, koma inn í bekki, mæta á skemmtanir, nota sérgreinastofu í grunnskólanum svo eitthvað sé nefnt. Einnig er nemendum 1. bekkja boðið að koma og leika í leikskólanum. Samstarfið hefur verið farsælt og munum við stefna að því að efla það í framtíðinni. Víðistaðaskóli er einnig aðili að samstarfi við framhaldsskólana í bænum. Boðið er upp á framhaldsáfanga í samstarfi við Flensborg og fleiri skóla, einnig er samstarf við lðnskólann í Hafnarfirði varðandi valgreinar í unglingadeild.

e. Aðrar áherslur

Tilgangur: *að bjóða nemendum upp á að læra á hljóðfæri í skólanum.*

Skólinn markar sér eftirfarandi stefnu varðandi aðrar áherslur í menntastefnu skólans sem skal vera ríkjandi í öllu skólastarfinu eftir því sem sérstaða hans gefur tilefni til:

i. *Að gefa nemendum kost á að taka þátt í skólahljómsveit*
ii. *Að gefa nemendum kost á að læra á hljóðfæri í skólanum*
iii. *Að koma fram og spila ein eða með hljómsveit*

Skólinn setur sér eftirfarandi markmið um viðfangsefnið:

- *Að nemendum sé gefinn kostur á að taka þátt í tónlistarnámi skólans*

II. Skólastarf 5. bekkjar

Hlutverk þessa kafla er að kynna fyrir skólasamfélaginu megináherslur í starfsemi bekkjar svo það sé upplýst um framkvæmd skólastarfs í bekknum/árganginum. Það er m.a. gert til að foreldrar geti verið virkir þátttakendur í námi barna sinna á grundvelli uppeldisréttar síns. Um leið kynna kennarar fagmennsku skólastarfsins til að sýna fram á faglegt inntak og samhengi milli bekkja/árganga um þau gæði sem stefnt er að í skólastarfinu.

Kaflanum er skipt í eftirfarandi hluta:

1. Samantekt kennslu árgangs
2. Áherslur grunnþátta menntunar
3. Kennsluaðstæður, kennsluáætlanir og kennslugögn í árganginum
4. Foreldrasamstarf og upplýsingagjöf í árganginum
5. Námsmat og vitnisburðarkerfi árgangs

II.1. Samantekt kennslu í 5. bekk

Kennslutímar á viku skiptast í eftirfarandi námsgreinar.

Námssvið	Námsgreinar	Tímafjöldi í skóla á viku
1. Íslenska	1.1. Talað mál, hlustun og áhorf 1.2. Lestur og bókmenntir 1.3. Ritun 1.4. Málfræði	1 2 1 2
2. Erlend tungumál	2.1. Enska 2.2. Danska og önnur Norðurlandamál	3
3. List- og verkgreinar	*A Listgreinar:* 3.1. Sviðslistir (dans og leiklist) 3.2. Sjónlistir (myndmennt) 3.3. Tónmennt *B Verkgreinar:* 3.4. Heimilisfræði 3.5. Hönnun og smíði 3.6. Textílmennt	4 3
4. Náttúrugreinar	4.1. Eðlis- og efnavísindi 4.2. Jarð- og störnufræði 4.3. Lífvísindi 4.4. Umhverfismennt	1,5 0,5 0,5 0,5
5. Skólaíþróttir	5.1. Íþróttir 5.2. Sund	2 1
6. Samfélagsgreinar	6.1. Heimspeki, siðfræði og trúarbragðafræði 6.2. Jafnrétti og lífsleikni 6.3. Landafræði, saga, sam-/þjóðfélagsfræði	0,5 0,5 4
7. Stærðfræði	7.1. Tjáning, tungumál, verkfæri, vinnubrögð og beiting stærðfræðinnar 7.2. Tölur, reikningur og algebra 7.3. Rúmfræði, mælingar, tölfræði og líkindi	2 2 2
8. Upplýsinga- og tæknimennt	8.1. Miðlamennt og skólasafnsfræði 8.2. Tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni	½ ½
9. Val	9.1. Valgrein 1 9.2. Valgrein 2 o.s.frv.	x
Alls		35

II.2. Áherslur grunnþátta menntunar í 5. bekk

Í þessum árgangi eru áherslur sex grunnþátta menntunar eftirfarandi í samræmi við stefnu skólans og samhæfir áherslum skólans um forvarnir.

Áherslur grunnþátta menntunar í árgangi eru sett fram í markmiðum

Grunnþáttur menntunar	**Áhersluatriði**
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ:	• Nemendur komi með hollt nesti. Fái daglega hreyfingu, útileikir, nemendur öðlist öryggi í skólanum og andleg líðan sé góð. Fræðsla um hreinlæti og áhrif hreyfingar og næringar á heilsu.
JAFNRÉTTI:	• Áhersla lögð á að bæði kynin hafi sömu hlutverk, sama rétt og gerðar séu sömu kröfur til þeirra.
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI:	• Að allir eigi rödd í skólasamfélaginu og að allir eigi jafnan rétt óháð kyni, aldri og þjóðerni.

Grunnþáttur menntunar	Áhersluatriði
LÆSI:	• Þjálfun lestur daglega og lesskilnings, ýmis verkefni og æfingar sem bæta og auka áhuga á læsi.
SJÁLFBÆRNI:	• Kennsla í flokkun og endurnýtingu hráefnis. Fræðsla um áhrif rusls og úrgangs á umhverfið.
SKÖPUN:	• Föndrað og framleitt úr hinum ýmsu hráefnum bæði í einstaklings- og hópavinnu.

II.3. Kennsluaðstæður, kennsluáætlanir og kennslugögn í 5. bekk

i. Kennsluaðstæður
Heimastofa fyrir hvern bekk. Rými fyrir framan stofur, aðstoð inn í bekki þegar þörf er á. Útiaðstaða, umhverfið.

ii. Kennsluáætlanir
Kennsluáætlanir er að finna á heimasíðu skólans www.vidistadaskoli.is. Skólaárinu er skipt í tvær annir sem skiptast í lok janúar. Símat fer fram allt skólaárið.

iii. Náms- og kennslugögn
Skólinn skaffar nemendum kennslubækur og ýmis hjálpargögn.

Námsbækur og almenn kennslugögn skóla:	• Allar nauðsynlegar náms- og kennslubækur (sjá viðkomandi námsgreinar). • Aðgangur að tölvum, ipodum og öðrum hugbúnaði í skóla eftir þörfum. • Hjálpargögn s.s. fyrir stærðfræðikennslu og fl.
Ritföng nemenda og persónuleg hjálpar-gögn sem nemendur þurfa að hafa/eiga á hverjum tíma:	Sjá innkaupalista á heimasíðu skólans www.vidistadaskoli.is

II.4. Foreldrasamstarf og upplýsingagjöf.

Póstur sendur heim vikulega um heimanám og annað sem tengist skólastarfinu. Upplýsingar um einkunnir (símat) birtar í inn á Mentor jafnóðum yfir skólaárið. Foreldrar boðaðir í viðtal tvisvar sinnum á skólaárinu. Kaffihúsadagur, jólaföndur, helgileikur og samvera auk þess sem foreldrar eru velkomnir í skólann alla daga.

II.5. Námsmat og vitnisburðarkerfi

Námsmat í bekknum greinist í þrennt, leiðsagnarmat, stöðumat og lokamat (út frá hæfniviðmiðum). Framkvæmdin í árganginum er með þessum hætti:

a. ***Leiðsagnarmat***.
Leiðbeinandi námsmat, leiðsagnarmat, fer fram reglulega yfir allt skólaárið í öllum námsgreinum. Í því felst að kennarar nota ýmsar leiðir til að styðja við og leiðbeina nemendur að ná árangri. Í þessum árgangi er lögð áhersla á eftirfarandi aðferðir við leiðsögnina:

- Námsframvinda í Mentor
- Eftirfylgnipróf í tengslum við Leið til læsis (LtL)
- Orðrún

b. ***Stöðumat***.
Stöðumat fer fram 2 sinnum á skólaárinu með viðtali nemanda og foreldra með umsjónarkennara. Tilgangur stöðumatsins er að veita mat á stöðu nemenda til þeirra sjálfra og aðstandenda þeirra, til að hjálpa þeim til að ná frekari árangri í náminu.

b. ***Lokamat***:
Lokamat fer fram í lok skólaárs þar sem nemandi fær mat á náminu sínu yfir skólaárið. Meginmarkmið þess að veita nemanda yfirsýn yfir stöðu sína eftir nám vetrarins og gefa honum einkunn fyrir frammistöðu sína.

III. Námssvið og námsgreinar

Í þessum hluta námskrárinnar er kynnt áætlun um það nám og kennslu sem stefnt er að fari fram á skólaárinu í bekknum/árganginum. Aðalnámskrá grunnskóla skiptir viðfangsefnum skólastarfsins í átta skilgreind námssvið og eitt opið (val) en hverju námssviði heyra mismargar námsgreinar. Fyrir hvert námssvið eru gefin út hæfniviðmið, námshæfni, fyrir 4., 7. og 10. í aðalnámskrá en skólar útfæra fyrir aðra árganga. Sömuleiðis er lýst áherslum í hverri námsgrein árgangs og flokkað eins og tilheyrir hverju námssviði. Megintilgangur þess er að skýra þær væntingar og áherslur sem eru í náminu svo stefnt sé að sameiginlegu markmiði í skólastarfinu sem öllum sé ljós.

Í einhverjum tilvikum fá sumir nemendur sérstakt námsefni sem hæfa þeim betur en námsefni bekkjar og fá því sína eigin námsskrá (að hluta a.m.k.) sem er nefnd einstaklingsnámskrá. Hún er utan þessa plaggs og unnin í hverju tilviki í samráði við aðstandendur viðkomandi nemenda eftir því sem við á.

Lykilhæfni

Lykilhæfni er annar hluti þeirrar hæfni sem skólastarf stefnir að samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (2011/2013). Lykilhæfni er almenn hæfni nemenda og er óháð einstökum námssviðum eða námsgreinum. Hún felur í sér atriði eins og virkni nemenda til að tjá sig, færni í að vinna með öðrum og taka almennt ábyrgð á eigin námi. Viðmið um lykilhæfni gefa til kynna áherslur um hæfni sem nemendur eiga að geta tileinkað yfir skólaárið. Lykilhæfni skiptist í fimm undirþætti og eru þeir nefndir lykilþættirnir fimm og skal gefið mat, einkunn, fyrir hvern lykilþátt fyrir sig. Fyrir hvern lykilþátt eru skilgreind nokkur viðmið sem lýsa getu sem nemendur eiga að vera búnir að tileinka sér í lok skólaárs. Það er ákvörðun skóla hvort lykilhæfni sé gefin fyrir árganginn í heild sinni (1x), hvert námssvið (8x) eða hverja námsgrein (um 20x) en alltaf eru sömu viðmiðin notuð.

a. Hæfniviðmið og matskvarðalýsingar út frá A-D matskvörðum

Fyrir árganginn gilda eftirfarandi hæfniviðmið um lykilhæfni sem eru sameiginleg fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar auk matskvarða fyrir hvern lykilþátt og eiga við öll námssvið bekkjarnámskrárinnar:

Lykilþættirnir fimm	**Efnisþættir með viðmiði fyrir hvern lykilþátt.** Við lok skólaárs geti nemandi:	**A**	**B**	**C**
TJÁNING OG MIÐLUN	• tjáð hugsanir og tilfinningar sínar og sett þær fram eins og á við hverju sinni • verið virkur hlustandi og tekið tillit til skoðana annarra • lagað tjáningu sína að viðmælendum og notað algengan orðaforða sem tengist umfjöllunarefni hverju sinni • skipulega og á skýran hátt gert grein fyrir skoðunum sínum, hugsunum, tilfinning-um og þekkingu eftir því sem við á hverju sinni	Tjáð hugsanir sínar og tilfinningar á **öruggan** og skipulegan hátt og beitt orðaforða sem við á hverju sinni. Miðlað skýrt þekkingu sinni, skoðunum, hugsunum og tilfinningum og lagað tjáningu sína að viðmælendum.	Tjáð hugsanir sínar og tilfinningar á skipulegan hátt og beitt orðaforða sem við á hverju sinni. Miðlað þekkingu sinni, skoðunum, hugsunum og tilfinningum og lagað tjáningu sína að viðmælendum.	Tjáð hugsanir sínar og tilfinningar **nokkuð skipulega** og beitt orðaforða sem við á hverju sinni. Miðlað þekkingu sinni, skoðunum, hugsunum og tilfinningum og lagað tjáningu sína að viðmælendum.
SKAPANDI OG GAGNRÝNIN HUGSUN	• sett fram einfalda áætlun um efnistök og úrlausn verkefna með aðstoð • búið til viðmið með stuðningi sem hjálpa til að bæta eigin árangur í námi • nýtt sér mismunandi aðferðir við úrlausn verkefna og að læra má af mistökum • áttað sig á að túlkun upplýsinga getur verið mismunandi og sé til rökræðu • greint hvort aðferð við verkefnavinnu hafi borið árangur	**Af öryggi** sett fram áætlun um úrlausn verkefna og búið til viðmið til að bæta eigin árangur. Nýtt sér **vel** niðurstöður við úrlausn verkefna og áttað sig á því að túlkun upplýsinga getur verið mismunandi. Gert sér **vel** grein fyrir því hvort aðferð við verkefnavinnu hafi borið árangur.	**S**ett fram áætlun um úrlausn verkefna og búið til viðmið til að bæta eigin árangur. Nýtt sér niðurstöður við úrlausn verkefna og áttað sig á því að túlkun upplýsinga getur verið mismunandi. Gert sér grein fyrir því hvort aðferð við verkefnavinnu hafi borið árangur.	**Að nokkru leyti** sett fram áætlun um úrlausn verkefna og búið til viðmið til að bæta eigin árangur. Nýtt sér **að nokkru** niðurstöður við úrlausn verkefna og áttað sig á því að túlkun upplýsinga getur verið mismunandi. Gert sér **að vissu marki** grein fyrir því hvort aðferð við verkefnavinnu hafi borið árangur.

Frh. á næstu síðu

Lykilþættirnir fimm, frh.	**Efnisþættir með viðmiði fyrir hvern lykilþátt.** Við lok skólaárs geti nemandi:	**A**	**B**	**C**
SJÁLFSTÆÐI OG SAMVINNA	• tekið leiðbeiningum um hvernig haga beri námi sínu og störfum og borið ábyrgð á eigin vinnubrögðum • gert sér grein fyrir styrk sínum í leik og námi • unnið með öðrum að skipulögðum verkefnum með stuðningi sem tengjast nám og félagsstarfi innan skóla á jákvæðan hátt • gert sér grein fyrir eigin hlutverki í samstarfi • tekið virkan þátt í skólasamfélaginu á jákvæðan hátt • tekið leiðsögn og skilið hvað felist í uppbyggilegri gagnrýni	Tekið **vel** leiðbeiningum í námi og borið ábyrgð á eigin vinnubrögðum. Gert sér **vel** grein fyrir styrkleikum sínum í leik og námi og unnið **mjög vel** í hópastarfi. **Jafnan** tekið leiðsögn og uppbyggilegri gagnrýni á jákvæðan hátt.	Tekið leiðbeiningum í námi og borið ábyrgð á eigin vinnubrögðum. Gert sér grein fyrir styrkleikum sínum í leik og námi og unnið **vel** í hópastarfi. Tekið leiðsögn og upp-byggilegri gagnrýni á jákvæðan hátt.	Tekið leiðbeiningum að einhverju leyti í námi og borið ábyrgð á eigin vinnubrögðum. Gert sér **nokkuð vel** grein fyrir styrkleikum sínum í leik og námi og **stundum** unnið **vel** í hópastarfi. **Stundum** tekið leiðsögn og uppbyggilegri gagnrýni á jákvæðan hátt.
NÝTING MIÐLA OG UPPLÝSINGA	• þekkt mismunandi upp-lýsingaveitur og hvaða möguleika þær gefa • notað miðla sjálfstætt við hugmyndavinnu og kynningu efnis • sýnt ábyrgð í meðferð og dreifingu upplýsinga og verið meðvitaður um gildi ábyrgrar netnotkunar	**Af miklu öryggi** notað margvíslega miðla við öflun gagna við nám á sjálfstæðan hátt og sýnt **mikla** ábyrgð í meðferð og dreifingu upplýsinga.	Notað **vel** margvíslega miðla við öflun gagna við nám og verið sjálfstæður, sýnt ábyrgð í meðferð og dreifingu upplýsinga.	Notað **nokkuð vel** margvíslega miðla við öflun gagna við nám og **stundum** sýnt ábyrgð í meðferð og dreifingu upplýsinga.
ÁBYRGÐ OG MAT Á EIGIN NÁMI	• gert sér grein fyrir styrkleikum sínum og sýnt þá í námi og verki • sett sér markmið og náð þeim með stuðningi • nýtt sér hæfniviðmið með stuðningi	Gert sér **mjög vel** grein fyrir styrkleikum sínum og sýnt þá í náminu. Sett sér **mjög vel** markmið í námi og unnið **vel** eftir þeim. Skipulagt **af öryggi** eigið nám með leiðsögn með hliðsjón af hæfniviðmiðum.	Gert sér **vel** grein fyrir styrkleikum sínum og sýnt þá í náminu. Sett sér markmið í námi og unnið eftir þeim. Skipulagt **vel** eigið nám með leiðsögn með hliðsjón af hæfniviðmiðum.	Gert sér **að einhverju leyti** grein fyrir styrkleikum sínum og sýnt þá í náminu. **Stundum** sett sér markmið í námi og unnið eftir þeim. **Að vissu marki** skipulagt eigið nám með leiðsögn með hliðsjón af hæfniviðmiðum.

1. Íslenska

Viðmið um hæfni í íslensku

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í íslensku	Þ	L	V
Talað mál, hlustun og áhorf:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• getað tjáð sig skýrt og tjáð eigin skoðanir og tilfinningar		x	x
	• tekið þátt í samræðum	x	x	x
	• hlustað af athygli		x	x
	• nýtt sér myndefni og rafrænt efni	x	x	
	• átt góð samskipti, hlustað, gætt tungu sinnar og sýnt viðeigandi kurteisi		x	x
Lestur og bókmenntir:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• *lesið texta við hæfi með góðum hraða*		x	
	• *notað þekkingu og reynslu við lestur og skilning á texta*	x	x	x
	• *lesið sér til ánægju og fróðleiks*		x	x
	• *lesið gamlar og nýjar bókmenntir, þar á meðal þjóðsögur, ljóð og bókmenntir ætlaðar börnum*	x	x	x
	• *beitt nokkrum hugtökum til að fjalla um innihald ljóðs svo sem rím og ljóðstafi*	x	x	x
	• Afla upplýsingum úr bókum og rafrænu efni, unnið úr þeim og nýtt við lausn verkefna	x	x	x
	• Lesið úr einföldum, tölulegum og myndrænum upplýsingum og túlkað þær	x	x	
	• Valið sér fjölbreytt lesefni sér til gagns og ánægju	x	x	
Ritun:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• *skrifað læsilega og af öryggi*		x	
	• *valið textategund, skipulagt og orðað texta svo sem sögur, frásagnir, lýsingar og fyrirmæli*	x	x	
	• *samið texta þar sem þeir tjá hugmyndir sínar og reynslu og með því kynna ritunina eða leyfa öðrum að lesa*	x	x	x
	• *beitt helstum atriðum stafsetningar og notað orðabók*	x	x	
	• *lesið texta og skoðað hann og nýtt hann við eigin ritun*	x	x	x
	• *skrifað texta í tölvu og beitt nokkrum aðgerðum í ritvinnslu*	x	x	x
			x	

	• *skrifað texta með ákveðinn lesanda í huga t.d. sendibréf*			
Málfræði:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • *gert sér nokkra grein fyrir eigin máli* • *notað nokkurn orðaforða og nýtt sér málfræðikunnáttu sína við orðmyndun, tal og ritun* • *flett upp orðum í orðabók* • *áttað sig á að orðaforðinn skiptist í sagnorð, nafnorð og lýsingarorð* • *þekkt orðtök og málshætti* • *beitt þekkingu sinni í málfræði til að búa til setningar*	x x x x x x	x x x x x x	x

1.1. Talað mál, hlustun og áhorf

Tímafjöldi: 1 x tími (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Talað mál og hlustun*
- *Tjáning*
- *Upplestur*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Blákápa*
- *Myndbönd*
- *Sögurammar og vefir*
- *Ljóðspor*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Fyrirlestrar*
- *Hópavinna*
- *Sjálfstæð vinnubrögð*
- *Öflun heimilda*
- *Æfingar*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Þjálfi sjálfstæð vinnubrögð með lausnaleit og hópasamstarfi*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- Hæfni nemenda til tjáningar og miðlunar.
- Skapandi og gagnrýnin hugsun, frumkvæði, áræðni, og þrautseigja.
- Sjálfstæð vinnubrögð, samskipti og samstarf.
- Hæfni nemenda til að nýta margvíslega miðla í þekkingarleit, úrvinnslu og miðlun og nýta upplýsingar á ábyrgan, skapandi og gagnrýninn hátt.

- Hæfni nemenda til að bera ábyrgð á eigin námi, meta eigin framfarir, vinnubrögð og frammistöðu.

b. Námshæfni:

- *Símat*
- *Stöðupróf*
- *Jafningjamat*
- *Leiðsagnarmat*
- Sjálfsmat

1.2. Lestur og bókmenntir

Tímafjöldi: 2 x tími (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Kynnist mismunandi bókmenntatextum*
- *Þekki hugtökin persóna, söguhetja, söguþráður og sögulok*
- *Læri að greina aðalastriði frá aukaatriðum*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Blákápa*
- *Skinna 1 og 2*
- *Myndefni*
- *Fjölrituð hefti*
- *Sögurammar og vefir*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Fyrirlestrar*
- *Sjálfstæður lestur*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Sjálfstæður lestur*
- *Þemaverkefni*
- *Hópastarf*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Að nemandi geti lesið sér og öðrum til gagns og ánægju*
- *Að nemandi nái að lesa hátt og skýrt svo hlustendur bæði heyri og skilji það sem sagt er*
- *Að nemandi nái að læri að túlka texta með blæbrigðum*

b. Námshæfni:

- *Símat*
- *Stöðupróf*
- *Jafningjamat*

- *Leiðsagnarmat*
- Sjálfsmat

1.3. Ritun

Tímafjöldi: 1 x tími (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Þjálfun tengiskriftar*
- *Þjálfum pennaskriftar*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Skrift 5*
- *Stafsetning, ritreglur og æfingar*
- *Fjölrituð hefti*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Skriftaræfingar*
- *Ritun eftir fyrirmælum og frá eigin brjósti*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Hvetja nemendur til sköpunar á eigin texta*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Hæfni nemenda til tjáningar og miðlunar*
- *Skapandi og gagnrýnin hugsun, frumkvæði, áræðni og þrautsegja*
- *Sjálfstæð vinnubrögð, samskipti og samstarf*
- *Hæfni nemenda til að nýta margvíslega miðla í þekkingarleit, úrvinnslu og miðlun og nýta upplýsingar á ábyrgan, skapandi og gagnrýnin hátt*
- *Hæfni nemenda til að bera ábyrgð á eigin námi, meta eigin framfarir, vinnubrögð og frammistöðu*

b. Námshæfni:

- *Símat*
- *Leiðsagnarmat*

1.4. Málfræði

Tímafjöldi: 2 x tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Þjálfist í orðflokkagreiningu*
- *Þjálfist í greiningu á kyni, tölu, falli og tíð*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Málrækt 1*
- *Mál til komið, grunn- og æfingabók*
- *Skinna 1 og 2*
- *Ljósrit*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn*
- *Ýmsar æfingar*
- *Hópavinna*
- *Heimavinna*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Lausnaleit*
- Einstaklingsmiðað nám
- Sjálfstæð vinnubrögð

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Skapandi og gagnrýnin hugsun, frumkvæði, áræðni og þrautsegja*
- *Sjálfstæð vinnubrögð, samskipti og samstarf*

- *Hæfni nemenda til að nýta margvíslega miðla í þekkingarleit, úrvinnslu og miðlun og nýta upplýsingar á ábyrgan, skapandi og gagnrýnin hátt*
- *Hæfni nemenda til að bera ábyrgð á eigin námi, meta eigin framfarir, vinnubrögð og frammistöðu*

b. Námshæfni:

- *Þekki helstu einkenni fallorða; kyn, tala, fall og tíð*
- *Stigbreyting, nútíð, þátíð og nafnháttur*

2. Erlend tungumál

Viðmið um námshæfni í erlendum tungumálum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í erlendum tungumálum	Þ	L	V
Hlustun:	*Við lok 5. árgangs geti nemandi:* • *Skilið einfalt mál er varðar hann sjálfan og hans nánasta umhverfi þegar talað er skýrt.* • Skilið það mál sem notað er í kennslustofunni og brugðist við með orðum eða athöfnum. • Fylgt meginþræði í einföldum frásögnum um kunnuglegt efni með stuðningi, t.d. af myndum, hlutum eða líkamsmáli. • Fylgst með einföldu efni í myndmiðlum og úr heimi dægurmenningar sem er kunnuglegt úr heimi barna og unglinga.	x	x x x	
Lesskilningur:	*Við lok 5. árgangs geti nemandi:* • *Lesið og skilið stutta texta með grunnorðaforða daglegs lífs um efni sem tengist þekktum aðstæðum og áhugamálum.* • Fundið afmarkaðar upplýsingar í einföldum texta og nýtt sér í verkefnavinnu, • Lesið sér til gagns og gamans stuttar og einfaldar bækur.	x x	x	
Samskipti:	*Við lok 5. árgangs geti nemandi:* • *Haldið uppi einföldum samræðum með stuðningi frá viðmælanda.* • Spurt og svarað á einfaldan hátt um það sem stendur honum næst. • Skipst á upplýsingum og skoðunum við skólasystkini og kennara um efni tengt náminu. • Tekið þátt í samskiptaleikjum og unnið samtalsæfingar.		x x x	x
Frásögn:	*Við lok 5. árgangs geti nemandi:* • *Sagt frá í einföldu máli og notað lykilorðaforða sem unnið hefur verið með í viðfangsefnum námsins.* • Sagt frá eða lýst sjálfum sér, vinum, fjölskyldu, áhugamálum og nánasta umhverfi á einfaldan hátt. • Endursagt og lýst atburðum eða reynslu á einfaldan hátt með stuðningi hluta, mynda, tónlistar o.s.frv. • Lesið upp eiginn texta sem hann hefur haft tækifæri til að æfa.		x x x	x
Ritun:	*Við lok 5. árgangs geti nemandi:* • *Skrifað stuttan samfelldan texta um efni sem tengist honum persónulega.* • *Tengt saman einfaldar setningar, stafsett nokkur algengustu orðin og notað algengustu greinarmerki, eins og punkta og spurningarmerki.* • Skrifað texta með orðaforða úr efnisflokkum sem fengist er við með stuðningi frá mynd, hlut eða gátlista. • Lýst í einföldu máli því sem næst honum er, fjölskyldu,	x	x x x	

	áhugamálum, vinum og umhverfi. • Skrifað einföld skilaboð, smáskilaboð og tölvupóst.		x	
Mennigarlæsi:	*Við lok 5. árgangs geti nemandi:* • *Kunni skil á ýmsum þáttum sem snúa að daglegu lífi nokkurra enskumælandi þjóða, s.s. fjölskyldu, skóla, frítíma og hátíðum og áttað sig á hvað er líkt eða ólíkt því sem tíðkast í hans eigin menningu.* • Sýnt fram á að hann þekkir nokkuð til ytri umgjarðar menningarsvæðisins, s.s. landfræðilegrar legu, staðhátta og þekktra staða. • Sýnt fram á að hann þekkir til nokkurra söguhetja barnabóka, leikja, söngva og ævintýra. • Áttar sig á að algeng orð í erlenda tungumálinu eru lík og skyld öðrum sem hann þekkir.	x x		x x
Námshæfni:	*Við lok 5. árgangs geti nemandi:* • *Sett sér einföld markmið með stuðningi frá kennara* • Beitt einföldum námsaðferðum til að auðvelda námið, t.d. nýtt sér titil á texta eða myndir sem fylgja til að auðvelda skilning á inntaki. • Beitt sjálfsmati sem tengist viðfangsefnum námsins með stuðningi kennara eftir því sem þörf krefur. • Tengt ný viðfangsefni eigin reynslu og þekkingu. • Tekið þátt í hóp- og tvenndarvinnu, hlustað á og tekið tillit til þess sem aðrir hafa að segja.		x x	x x x

2.1. Enska

Tímafjöldi: 3 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Lestur*
- *Ritun*
- *Málnotkun*
- *Hlustun*
- *Talmál*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Speak out (seinni hluti)*
- *Workout (seinni hluti)*
- *Hickory*
- *Smásögur*
- *Ljósrit, málfræði*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Fyrirlestrar*
- *Innlögn*
- *Umræður*
- *Hópavinna*
- *Heimavinna*
- *Vinnubókavinna*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Möguleiki á að fá léttari léttlestrabækur*
- Auka ítarefni fyrir getumeiri nemendur

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Virkni í tímum*
- *Að nemandi geti unnið sjálfstætt*
- *Að nemandi getur unnið með öðrum*

b. Námshæfni:

- *Skrifleg próf*
- *Vinnubók*

3. List- og verkgreinar

Viðmið um námshæfni í list- og verkgreinum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í list- og verkgreinum	Þ	L	V
Myndmennt:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• tjáð á sjónrænan hátt eigin skoðanir, tilfinningar og hugarheim.		x	x
	• nýtt sér hugtök og heiti sem tengjast lögmálum og aðferðum verkefna hverju sinni.	x	x	
	• unnið með tví- og þrívíð form, munstur.	x	x	
	• þekkt muninn á neikvæðu og jákvæðu rými í þrykki.	x	x	
	• unnið í teikningu með áherslu á kyrrð og hreyfingu og sjónarhorn á myndfleti.	x	x	
	• unnið myndverk byggða á þekkingu í litafræði.	x	x	
	• þekkt myndlist frá mismunandi tímum.	x		
	• séð og þekkt tengsl handverks og nútímalistar.	x		
	• tileinkað sér vönduð vinnubrögð og frágang, virðingu fyrir efnum og áhöldum.		x	x
	• tileinkað sér góða umgengni.		x	x
Sviðslitir:	*Við lok árgangs á nemandi að geta:*			
	• *unnið eftir fyrimælum frá kennar*		x	
	• *unnið í hóp*		x	
	• sýnt tillitssemi og virðingu í samskiptum og samvinnu við aðra		x	
	• geti tjáð sig upp á sviði		x	
Heimilisfræði:	*Við lok 5. bekkjar geti nemandi:*			
	• Hefur tileinkað sér að velja og nota rétt áhöld við matreiðslustörf	x	x	x
	• Hafi tileinkað sér sjálfstæð vinnubrögð við að fara eftir uppskriftum	x	x	x
	• Hefur þjálfast í að nota hráefni úr öllum fæðuflokkum	x	x	x
	• Hefur lært um hreinlæti og hreint og vistlegt umhverfi	x		x
	• Hefur lært hvernig á að leggja á borð og tileinkar sér borðsiði og að smakka allt sem er í boði	x		x
	• Tileinkar sér tillitsemi, samvinnu og vinnusemi	x	x	x
	• Hefur tileinkað sér einfalda vinnutækni í matreiðslu við að hreinsa, flysja, skera, brytja, saxa og sjóða	x	x	x
Textilmennt I:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• Læra að fitja upp og að prjóna garðaprjón.	x		
	• Prjóna grifflur eða ennisband.		x	
	• Læri að fella af og ganga frá lausum endum.		x	

	• Læri að festa tölu . • Tileinki sér vönduð vinnubrögð og frágang og beri virðingu fyrir efnum og áhöldum.		x	x
Hönnun og smíði	*Við lok árgangs geti nemandi:* • *Geti unnið einfalda hugmyndavinnu og skissugerð* • *Geti búið til hluti úr endurnýtanlegum efnivið* • *Hafi kynnst nákvæmni í mælingum* • *Hafi kynnst fjölbreyttum smíðaefnum, svo sem MDF, krossvið, plasti og notað í vekefnum*	 x x x	 x x x	 x x
Tónmennt::	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Leikið og túlkað á einfaldan hátt blús á skólahljóðfærin • Búið til einfaldan texta • Sagt frá tónlist frá ólíkum menningarheimum • Sagt frá helstu tónskáldum klassískrar tónlistar • Sagt frá tilurð dægurlagatónlistar	 x x x x	 x x 	 x x x x x

A. hluti - listgreinar:

3.1. Sviðslistir

Tímafjöldi: 1 tími að jafnaði á viku (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- Sviðsframkoma
- Leikræntjáning
- Fá tækifæri til að sýna sköpunarhæfileika sína
- Fá tækifæri til að vinna í hóp

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Ýmsir textar*
- *Youtube*
- *Búningar*
- *Tilfallandi*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

- *Innlögn og kynning*
- *Umræður*
- *Hópavinna*
- *Leikir*
- *Spuni*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Frammistaða og virkni í tímum*

b. Námshæfni: M

- *Samvinna*
- *Hlustun*
- *Hugmyndavinna*

3.2. Sjónlistir - myndmennt

Tímafjöldi: 6 tímar á viku í 6 vikna lotum (40 mín. kennslustund).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Hugmyndavinna*
- *Litafræði*
- *Formfræði*
- *Mótun*
- *Listasaga*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Ekki til staðar.*
- *Námsgagn 2 o.s.frv.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og kynning*
- *Sýnikennsla*
- *Jafningjafræðsla*
- *Fyrirlestur*
- *Myndbönd*
- *Umræður*
- *Tilraunir*
- *Uppgötvunarnám*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Sýnikennsla*
- *Jafningjafræðsla*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Frammistaða og virkni í tímum er metin*
- *Munnlegar og skriflegar umsagnir*

b. Námshæfni:

- *Myndræn verkefni metin*
- *Vinnusemi*
- *Verklagni*

- *Hugmyndavinna*
- *Vinnuferlið*
- *Samvinna*
- *Virkni í umræðum*

3.3. Tónmennt

Tímafjöldi: 1 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Samspil og notkun slagverkshljóðfæra.*
- *Hlustun og þjálfun tóneyra.*
- *Grunnþættir í tónfræði.*
- *Líkaminn og tónlist*
- *Einfaldur blús og túlkun á skólahljóðfærin.*
- *Einföld textagerð.*
- *Tónlist ólíkra menningarheima.*
- *Dægurlagatónlist og tilurð hennar.*
- *Samvinna og samspil.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Það var lagið – Elfa Lilja Gísladóttir/Helga Loftsdóttir/Kristín Valsdóttir/Linda Margrét Sigfúsd.*
- *Stafspil – Nanna Hlíf Ingvarsdóttir.*
- *Sígild tónlist – Laila Krogb.*
- *Hljóðspor – Pétur Hafþór Jónsson.*
- *Valið námsefni frá kennara fyrir 5. bekk.*
- *Þau ásláttarhljóðfæri sem eru til staðar í kennslustofunni.*
- *Hlustunarefni sem til eru í skólastofunni.*
- *Ýmsar netsíður s.s. http://www.guitarparty.com, http://www.tonmennt.is, http://www.tonmennt.com*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Hópkennsla*
- *Einstaklingskennsla*
- *Innlögn og kynning*
- *Spuni*
- *Sýnikennsla*
- *Uppgötvunarnám*
- *Leikir*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Á ekki við*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Framistaða og virkni í tímum er metin.*
- *Munnlegar og skriflegar umsagnir.*

b. Námshæfni:

- *Virkni nemenda í tíma.*
- *Frumkvæði og frammistaða.*
- *Samvinna og vinnusemi.*
- *Skriflegar og munnleg verkefni.*
- *Önnur verkefni.*

B. hluti - verkgreinar:

3.4. Heimilisfræði

Tímafjöldi: 3x 2 tímar (40 mín. kennslustund á viku í ca. 6 vikur).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Kennsla í verklegri heimilisfræði.*
- *Kennsla í notkun rafmagnstækja og að varast hættur sem þeim fylgja.*
- *Læra um nauðsyn hollustu og hreinlætis við matargerð.*
- *Bókleg kennsla um næringu og hollustu og umhverfis- og endurvinnslumerki.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Gott og gagnlegt !*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Heimilisfræðistofan*
- *Innlögn*
- *Sýnikennsla*
- *Kennslubók*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Námið fer fram í heimilisfræðistofunni*
- *Innlögn og kynning*
- *Umræður*
- *Sýnikennsla*
- *Jafningjafræðsla*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- Frammistaða og virkni í tímum er metin
- Skriflegar umsagnir
-

b. Námshæfni:

- *Verklagni*
- *Vinnusemi*
- *Samvinna*
- *Hreinlæti og snyrtimennska*

3.5. Hönnun og smíði

Tímafjöldi: 6 tímar (40 mín. kennslustund í 6 vikna lotum).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Bíll með rafmótor og drifi*
- *Dagatal*
- *Frjálst val og hugarflæði*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Smíðastofan*
- *Innlögn*
- *Hugmyndamöppur*
- *Sýnishorn*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Að halda áfram að kenna nemendum að nota ýmis handverkfæri t.d. laufsagir og bakkasagir*
- *Að kenna nemendum að nota lóðbolta*
- *Að halda áfram að þjálfa nemendur í að nota brennipenna*
- *Halda áfram að kynna mikilvægi góðrar umgengni og fara yfir hættur í smíðastofunni*
- *Viðhalda þekkingu nemenda á hugtakinu vinnuvernd og mikilvægi persónuhlífa*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

Námshæfni:

- *Námsmat fer fram með símati kennara sem byggist á vandvirkni, iðni og verkfærin nemenda*
- *Sjálfsmat*
- *Umsögn kennara í lok smiðju*

3.6. Textílmennt

Tímafjöldi: 6 tímar (40 mín. kennslustund í 6 vikna lotum).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Saumavélakennsla*
- *Hugmyndavinna*
- *Sníða*
- *Sauma á saumavél*
- *Nálaþæfa*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Bækur og blöð um handmennt*
- *Vefsíður*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og kynning*
- *Sýnikennsal á saumavél*
- *Kennsla á verklagi*
- *Kenna nemandanum að raungera hugmyndir sínar*
- *Þróa eigin útfærslur*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Sýnikennsla*
- *Jafningafræðsla*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Framistaða og virkni í tímum er metin*
- *Munnlegar og skriflegar umsagnir*

b. Námshæfni:

- *Verkefni metin*
- *Hugmyndavinna*
- *Vinnuferlið*
- *Frumkvæði*

4. Náttúrugreinar

Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum	Þ	L	V
Lífvísindi:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• unnið undir leiðsögn í hópi eftir verkskiptri tímaáætlun við að hanna umhverfi		x	
	• gert sér grein fyrir mikilvægi gagna og líkana við að útskýra hluti	x		
	• tengt þekkingu og beitingu vinnubragða í náttúrufræðinámi.	x		
	• framkvæmt einfaldar athuganir úti		x	
	• farið eftir einföldum, munnlegum og skriflegum leiðbeiningum,		x	
	• beitt vísindalegum vinnubrögðum við öflun einfaldra upplýsinga	x		
	• sett fram og rætt niðurstöður athugana á skýran hátt		x	
	• lýst dæmum af áhrifum af gjörðum mannsins á náttúru og manngert umhverfi í heimabyggð og á Íslandi	x		
	• tekið þátt í að skoða, skilgreina og bæta eigið umhverfi og náttúru.		x	
	• framkvæmt og lýst eigin athugunum á jarðvegi, veðrun og rofi		x	
	• útskýrt hvernig Ísland byggist upp,	x		
	• rætt um hvernig ræktanlegt land er notað og ýmsar hliðar landnotkunar og verndunar gróðurs,			x
	• lýst samspili lífvera og lífvana þátta	x		
	• lýst reynslu sinni, athugun og upplifun af lífverum í náttúrulegu umhverfi,	x		
	• lýst einkennum plantna og dýra, stöðu þeirra í náttúrunni, tengsl þeirra innbyrðis og við umhverfi sitt,	x		
	• lýst ólíkum vistkerfum á heimaslóð eða við Ísland,	x		
	• útskýrt þjónustu sem náttúrulegir ferlar veita (ljóstillífun)	x		
	• lesið um hugtök í náttúruvísindum	x		
	• útskýrt hvernig aðlögun lífvera að umhverfinu gerir þær hæfari til að lifa af og fjölga sér	x		
Eðlisvísindi:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• greint og sagt frá hvernig tækninotkun og sjálfvirkni getur aukið eða dregið úr lífsgæðum íbúa og umhverfi þeirra,		x x	
	• fjallað um þekktar tækninýjungar eða vísindauppgötvanir	x		
	• unnið undir leiðsögn í hópi eftir verkskiptri tímaáætlun við að hanna umhverfi, hlut eða kerfi	x x		
	• gert sér grein fyrir mikilvægi gagna og líkana við aðútskýra hluti og fyrirbæri,			x
	• lesið um hugtök í náttúruvísindum,			
	• útskýrt áhrif tækni og vísinda á líf fólks,	x		
	• framkvæmt og útskýrt einfaldar athuganir úti og inni,			x
	• farið eftir einföldum, munnlegum og skriflegum	x		

leiðbeiningum, • beitt vísindalegum vinnubrögðum við öflun einfaldra upplýsinga innan náttúruvísinda • sett fram og rætt niðurstöður athugana á skýran og skipulegan hátt • lýst kröftum sem hafa áhrif á daglegt líf manna. • lýst áhrifum tækni á íslenskar atvinnugreinar, • lýst bylgjuhreyfingum og rætt nýtingu hljóðs og ljóss í tækni og atvinnulífi, • lýst hvernig rafmagn verður til, eiginleikum segla og notkun þeirra,	x x x x x x x		

4.1. Eðlis- og efnavísindi

Tímafjöldi: 1,5 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- Geri tilraunir með ljós - speglun - ljósbrot - linsur - stækkunargler -rafmagn og notkun þess- stöðurafmagn - hleðslu - segla og segulmögnuð efni -búi til áttavita.
- Læri um eðli krafta, um flot, um flug, hljóð og bylgjur og samgöngur
- Þekki ríki lífvera og einkenni hvers flokks.
- Geti útskýrt hugtökin fæðukeðja og fæðuvefur.
- Þekki einkenni og nauðþurftir lífvera og einkennisdýr á hverju svæði.
- Beri saman mismunandi landsvæði og áhrif mannsins og umhverfisins á það.
- Bera virðingu fyrir lifandi verum, lifnaðarháttum og búsvæðum.
- Gera sér grein fyrir að maðurinn er hluti af náttúrunni.
- Geti skýrt hvað ljóstillífun er og gildi hennar.

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Líf á landi lesbók*
- *Auðvitað, Á ferð og flugi*
- *Ljósrituð verkefni og vinnublöð*
- *Myndbönd*
- *Ítarefni s.s. bækur og netmiðlar*
- *Áhöld til að framkvæma tilraunir*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Lesið heima fyrir kennslustund*
- *Lesið, spurningum svarað og tilraunir gerðar.*

- *Útikennsla*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Kennsla í að finna aðaltatriði í texta*
- *Upplýsingaöflun og sjálfstæð vinnubrögð*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- Kannanir
- Virkni
- Hópavinna
- Vinnubók

4.2. Jarð- og stjörnufræði

Tímafjöldi: 0,5 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Viðfangsefni 1 (taka mið af áherslum einstakra námssviða og ekki er hægt að tilgreina hér)*
- *Viðfangsefni 2 o.s.frv.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Námsgagn 1*
- *Námsgagn 2 o.s.frv.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *leið 1*
- *leið 2 o.s.frv.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *aðferð 1*
- *aðferð 2 o.s.frv.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

Námshæfni:

- *leið 1*
- *leið 2 o.s.frv.*

4.3. Lífvísindi

Tímafjöldi: 0,75 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Viðfangsefni 1 (taka mið af áherslum einstakra námssviða og ekki er hægt að tilgreina hér)*
- *Viðfangsefni 2 o.s.frv.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Námsgagn 1*
- *Námsgagn 2 o.s.frv.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *leið 1*
- *leið 2 o.s.frv.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *aðferð 1*
- *aðferð 2 o.s.frv.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

Námshæfni:

- *leið 1*
- *leið 2 o.s.frv.*

4.4. Umhverfismennt

Tímafjöldi: 0,25 x tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Viðfangsefni 1 (taka mið af áherslum einstakra námssviða og ekki er hægt að tilgreina hér)*
- *Viðfangsefni 2 o.s.frv.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Námsgagn 1*
- *Námsgagn 2 o.s.frv.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *leið 1*
- *leið 2 o.s.frv.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *aðferð 1*
- *aðferð 2 o.s.frv.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

Námshæfni:

- *leið 1*
- *leið 2 o.s.frv.*

5. Samfélagsgreinar

Viðmið um námshæfni í samfélagsgreinum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í samfélagsgreinum	Þ	L	V
Heimspeki, siðfræði og trúarbr.fræði:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• Unnið með sögur Ísrael og boðorðin 10.	x		
	• Unnið með aðventuna og sögur af heilögum Nikulási.	x		
	• Þekkt hugmyndir gyðinga um Messías.	x		
	• Þekkt sögur af bernsku Jesú.	x		
	• Þekkt kraftaverkasögur af Jesú.	x		
	• Læri um páskahátíðina.	x		
	• Þekkt Passíusálma Hallgríms Péturssonar og ævi hans.	x		
	• Þekkt kristniboð og hjálparstarf kirkjunnar. Ástæður þess og tilgang.	x		
	• Fræðst um kristnitökuna á Íslandi árið 1000.	x		
	• Skilið hugtökin virðing, umburðarlyndi, sáttfýsi og fyrirgefning.	x		
	• Skilið hugtakið heilagur og mismunandi merking þess sem og virðing gagnvart því sem öðrum er heilagt.	x		
	• Þekkt Islam, s.s. guðshús, helgistaðir, helgirit og siði.	x		
Jafnrétti og lífsleikni:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• Búið sig undir að taka virkan þátt í lýðræðisþjóðfélagi og að takast á við daglegt líf svo þeir geti einir eða í samvinnu við aðra tekið ábyrgar ákvarðanir sem varða þá sem einstaklinga og samfélagið í heild.			x
	• Sýnt ábyrgð, virðingu og reglusemi.		x	
	• Lært um reglur í skóla og heima.		x	
	• Lært um samskipti – tilfinningar.			x
Landafræði saga og sam/þjóðfél.fr.	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• Unnið með tímabilið frá fornöld til kristnitöku.	x		
	• Unnið með tímabil Rómarveldis - uppruna kristinnar trúar.	x		
	• Unnið með tímabil landnáms víkinga og líf víkinga.	x		
	• Lært sögu Íslands frá landnámi til kristnitöku árið 1000.	x		
	• Kynnst hefðbundinni sögu af kristnitöku á Alþingi.	x		
	• Lesið á landakort og vinni með það á mismunandi vegu.	x		
	• Lært um mótun landsins.	x		
	• Þekkt legu landsins – skiptingu þess og helstu þéttbýlisstaði - ár - jökla - firði - flóa og fjöll.	x		
	• Lært um landfræðileg einkenni - gróður landslag og veður og hvernig landslag hefur áhrif á það.	x		
	• Þekkt hafstrauma og sjávarföll.	x		
	• Þekkt einkenni eigin heimabyggðar - auðlindir og atvinnulíf og geti borið það saman við aðra landshluta.	x	x	

	• Þekkt vegakerfi Íslands. • Gert skil á helstu atvinnuvegum Íslands og nýtingu náttúruauðlinda. • Rætt um náttúruvernd - náttúruminjar og ferðamannastaði.	x		x

5.1. Heimspeki, siðfræði og trúarbragðafræði

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar
Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: 0,5 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Heimspeki, siðfræði og trúarbragðafræði*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Brauð lífsins og vinnubók.
- Bókin Islam - að lúta vilja Guðs.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Fyrirlestrar og vinna í vinnubókum.*
- *Samlestur.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Umræður.*
- *Sjálfstæð vinnubrögð.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Sjálfstæð og góð vinnubrögð í vinnubókum.*

b. Námshæfni:

- *Umsögn gefin í annarlok þar sem tillit er tekið til frumkvæðis, virkni og ástundun.*

5.2. Jafnrétti og lífsleikni

Tímafjöldi: 0,5 tímar (40 mín. Kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Viðfangsefni líðandi stundar stundar rædd.*
- *Bekkjarandinn, vinnáttan og góð samskipti.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Ég er bara ég.
- Ljósrituð verkefni.
- SMT – reglur.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Fyrirlestur*
- *Klípusögur*
- *Sögustund*
- *Umræður í bekknum*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Umræður*
- *Sjálfstæði*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Stutt umsögn gefin í annarlok þar sem tekið tillit er tekið til frumkvæðis, virkni, samvinnu og ástundunar.*

b. Námshæfni:

- *Verkefni*
- *Umræður*
- *Tímavinna*

5.3. Landafræði, saga og sam-/þjóðfélagsfræði

Tímafjöldi: 4 x tímar (40 mín. Kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Landafræði og samfélagsfræði*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- Fyrsta ferðin – saga landafundanna – myndband.
- Frá Róm til Þingvalla, lesbók og vinnubók.
- Landnámssýning í Reykjavík og Þjóðminjasafn.
- Ísland – veröld til að njóta, lesbók og vinnubók.

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Heimalestur*
- *Fyrirlestur*
- *Einstklingsvinna*
- *Hópavinna*
- *Vinna í vinnubókum*
- *Upplýsingaöflun*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Sjálfstæð vinnubrögð*
- *Vinna í vinnubókum*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

- *Kaflapróf*
- *Virkni*
- *Vinnubók*
- *Hópverkefni*

a. Lykilhæfni:

- *Sjálfstæð og góð vinnubrögð í vinnubókum*

b. Námshæfni:

- *Próf*
- *Vinnubækur metnar*
- *Verkefni metin*
- *Virkni*

6. Skólaíþróttir

Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþáttur	Hæfniþættir	Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum fyrir 5. bekk Við lok árgangs geti nemandi
Heilsa og velferð	Þekking	• tekið þátt í leikjum og/eða stundi íþróttir með ánægju og félagsleg samskipti að leiðarljósi, ásamt því að efla almennt líkamshreysti • haft þekkingu á mikilvægi góðrar næringar • tekið þátt í umræðum um gildi íþrótta • tekið þátt í umræðum um svefn og hvíldarþörf, hollt mataræði og mikilvægi hreyfingar
	Leikni	• tekið þátt í leikjum og æfingum sem efla líkamsþol, styrk og hraða • iðkað íþróttir og leiki á skólalóð og nærsamfélagi
	Viðhorf	• hreyft sig að lágmarki í 60 mínútur á dag • þekkt og rætt um fjölbreytta möguleika til íþróttaiðkunar í sínu nærsamfélagi

Efnisþáttur	Hæfniþættir	Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum fyrir 5. bekk Við lok árgangs geti nemandi
Hreyfing og afkastageta	Þekking	• haft nokkra þekkingu á byggingu og starfsemi líkamans
	Leikni	• framkvæmt ýmsar flóknar æfingar sem bæta samhæfingu og liðleika. • framkvæmt samsettar hreyfingu eins og kollhnís, handstöðuveltu ofl.
	Viðhorf	• útskýrt leiki og æfingar sem hafa haft jákvæð áhrif á líðan hans

Efnisþáttur	Hæfniþættir	Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum fyrir 5. bekk Við lok árgangs geti nemandi
Félagslegir þættir og samvinna	Þekking	• leyst úr ágreiningi sem getur komið upp í íþróttum • tekið þátt í æfingum, leikjum og íþróttum sem efla markvisst samvinnu innan minni eða stærri hópa • borið virðingu fyrir þörfum annarra í leikjum og keppni • þekkt og útskýrt reglur og stjórnað leikjum
	Leikni	• farið eftir leikreglum og fylgt fyrirmælum • borið virðingu fyrir mismunandi getu samnemenda og félaga sinna • tekið þátt í fjölbreyttum leikjum sem krefjast mismunandi reglna og samskipta
	Viðhorf	• sagt frá leikjum og/eða æfingum þar sem hann upplifir gleði og ánægju • borið virðingu fyrir þörfum annarra

Efnisþáttur	Hæfniþættir	Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum fyrir 5. Bekk Við lok árgangs geti nemandi
Öryggi og skipulag	Þekking	• þekkt helstu reglur um umgengni og öryggi í íþróttamannvirkjum • þekkt helstu magn- og afstöðuhugtök eins og fleiri-færri, lengri-styttri, undir-yfir • brugðist við fyrirmælum kennara og starfsmanna íþróttamannvirkjum
	Leikni	• gengið frá fötum sínum samkvæmt reglu íþróttamannvirkjum • þvegið sér þurrkað og klætt • reimað skó án hjálpar
	Viðhorf	• umgengist áhöld og tæki á öruggan hátt • farið eftir reglum sem snúa að umgengni í íþróttamannvirkjum

c. Grunnþættir menntunar í skólaíþróttum

Eftirfarandi áherslur eru skilgreindar fyrir grunnþætti menntunar í skólaíþróttum:

Grunnþáttur	Áhersluþættir grunnþátta menntunar Að nemandi
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ:	• hreyfi sig alla daga vikunnar, um 60 mínútur á dag eða lengur • taki þátt í leikjum og/eða stundi íþróttir með ánægju og félagsleg samskipti að leiðarljósi ásamt því að efla almennt líkamshreysti • hafi grunnþekkingu á mikilvægi góðrar næringar, nægum svefni og almennri umhirðu
JAFNRÉTTI:	• stundi fjölbreytta hreyfingu í formi leikja og/eða íþrótta sem eru án fordóma á skólatíma og utan þess í nærsamfélagi • hafi rétt á þátttöku í íþróttum til jafns við aðra • hafi fengið kynningu á þeim íþróttagreinum sem í boði eru í nærsamfélaginu
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI:	• hafi fengið tækifæri til að kjósa með lýðræðislegri kosningu um val á hreyfingu/leik í skólaíþróttum/sundi, þar sem hann fær tækifæri til að hafa áhrif á skipulagið. • hafi jafnan rétt á við aðra að stunda hreyfingu a.m.k. 3 sinnum í viku í 40 mín. í senn.
LÆSI:	• fái tækifæri til að ræða um mikilvægi hreyfingar fyrir líkamlega og andlega heilsu og vellíðan. • Þekki heiti helstu líkamshluta. • tileinki sér réttar reglur í leikjum og geti skorið úr ágreiningi ef upp kemur. • tileinki sér almennar reglur íþróttamannvirkja. • læri að taka tapi sem og sigri. • tekið þátt í leikjum sem styrkja samvinnu og samskipti nemenda.
SJÁLFBÆRNI:	• fái tækifæri til að velja leik eða hreyfingu sem honum finnst áhugaverð og skemmtileg. • þjálfist í því að fara rólega af stað í upphafi reglubundinnar hreyfingar og einnig í lok æfingar og skilji hvers vegna. • hafi jákvæða upplifun af íþróttaiðkun. • hafi ánægju af því að hreyfa sig reglulega. • sé meðvitaður um gildi æfinga sem stundaðar eru í íþróttatímum
SKÖPUN:	• sé kennt að leita leiða til að virkja sinn eigin sköpunarkraft. • hafi skoðun á því sem hann er að gera hverju sinni og taki sjálfstæðar ákvarðanir.

6.1. Íþróttir

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar
Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: Tvær 40 mín. kennslustundir á viku að jafnaði yfir skólaárið.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- ***Grunnþættir líkams- og hreyfiþroska***
  - *Líkamsstaða og líkamsbeiting, samhæfing, styrkur, þol, hraði, jafnvægi, liðleiki*
- ***Líkams- og heilsurækt***
  - *Styrktaræfingar, stöðvaþjálfun, útihlaup, þrekpróf, þolpróf*
- ***Áhaldafimleikar***
  - *Hindranahlaup, gólfæfingar, stökk, sveiflur, klifur, róla sér, svífa um gangandi*
- ***Spaðaíþróttir***
  - *Badminton, tennis, bandý*
- ***Leikir***
  - *Boltaleikir, hlaupa- og viðbragðsleikir, kraftleikir, leiknileikir, samvinnuleikir, hugmyndaleikir, ratleikir*
- ***Frjálsíþróttir***
  - *Hlaup, stökk, köst, boðhlaup*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst er stuðst við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- ***Áhöld í íþróttasal***
  - ***Minni áhöld****: Boltar, gjarðir, sippubönd, snú-snú bönd, teygjur, léttar dýnur, liðabönd, vesti, mjúkir boltar, badminton flugur og spaðar, bandý boltar og kylfur, combi sett, keilur, skeiðklukkur, málband, spilastokkur, mottur.*
  - ***Stærri áhöld:*** *Kistur, kubbar, hestar, kaðlar, slár, badminton uppistöður, blak uppistöður, mörk, körfur, bekkir, stærri dýnur, stökkbretti, boltagrindur, boltanet.*

- ***Áhöld í skóla og á skólalóð***
  - ***Minni áhöld:*** *Boltar, sippubönd, snú-snú bönd, teygjur, mjúkir boltar, liðabönd, vesti, bandý kylfur.*
  - ***Stærri áhöld:*** *Klifurbrautir, rólur, mörk, gervigrasvöllur, körfuspjöld, yfir veggur*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla fram á eftirfarandi hátt:

- ***Kennsla í íþróttahúsi***
  - ***Íþróttasalur***
- ***Kennsla utanhúss***
  - ***Skólalóð og nærumhverfi***

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- ***Kennsluaðferðir***
  - *Sýnikennsla, vettvangsferðir, endurtekningaræfingar, námsleikir, verkstæðiskennsla (stöðvaþjálfun), áfangaþjálfun, stöðugt þjálfunarálag, spurnaraðferðir, þrautalausnir og þrautabrautir, hlutverkaleikir, hermileikir, leitaraðferðir, kannanir, hópvinnubrögð, frásögn og sagnalist, sjónsköpun, hugarflug, leikræn tjáning, sviðsetning, söguaðferð*
- ***Kennsluaðferðir og leiðir***
  - *iPad og tengd tækni*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni: nemandi

- getur gert æfingar sem reyna á loftháð þol
- getur sýnt leikni í nokkrum mismunandi íþróttagreinum
- hafi tekið þátt í stöðluðum prófum til að meta þrek og hreysti, lipurð og samhæfingu
- geti sýnt virðingu og góða framkomu hvort sem leikur vinnst eða tapast. Jafnframt viðhaft jákvæð og árángursrík samskipti til að efla liðsanda.
- skilji mikilvægi þess að hafa leikreglur, farið eftir þeim bæði í hóp- og einstaklingsíþrótt

b. Námshæfni:

- Þolpróf
- Þrekpróf
- Útihlaup
- Virkni í tímum
- Færni í mismunandi íþróttagreinum
- Þátttaka í tímum

6.2. Sund

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar

Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum. Tímafjöldi: Ein 40 mínútna kennslustund að jafnaði á viku yfir skólaárið.

Áhersla er lögð á að nemandi þjálfist og öðlist aukna færni í mismunandi sundaðferðum.

i. Viðfangsefni í náminu

- *Að nemandi auki þekkingu sína og færni í mismunandi sundaðferðum, á æskilegri líkamsstöðu í vatni og líkamsbeitingu. Auk þess bæti samhæfingu, liðleika, þol, kraft, viðbragð og hraða.*
- *Að nemandi taki þátt og þjálfist í björgunar- og kafsundi ásamt stungum.*
- *Að nemandi læri að bera virðingu fyrir þörfum og getu samnemenda.*
- *Að nemandi geri sér grein fyrir mikilvægi öryggis- og umgengnisreglna sundstaða.*

- *Að nemandi fái tækifæri til að bæta félagsþroska sinn og samskiptahæfni.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- ***Áhöld í sundlaug***
  - *Stór bretti, lítil bretti, sundfit, flotholt af ýmsum gerðum, kafhringir, kafhlið, gjarðir, dýnur, boltar.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- ***Kennsla fer fram í***
  - *Sundhöll Hafnarfjarðar*
  - *Unnið með sundkennsluleiðbeiningar í ákveðinn tíma* til að styðja við nemendur til að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni.
- ***Heimanám (foreldrar)***
  - *Nemendur eru hvattir til að stunda sund utan skólatíma og mæta þannig kröfum námsins.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- ***Kennsluaðferðir***
  - *Sýnikennsla, endurtekning, leikir, þolþjálfun, þrautabrautir, hópvinna, samvinna, sköpun*
  - *Kennslutafla á bakka*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni: nemandi

- *Geti synt viðstöðulaust bringusund, skólabaksund, baksund og skriðsund.*
- *Geti synt kafsund og stungið sér af bakka ásamt að troða marvaða.*
- *Þekkir umgengisreglur sundstaðar.*
- *Getur farið eftir öryggis- skipulags- og umgengisreglum sundstaða og brugðist við óhöppum.*

b. Námshæfni:

- Getur synt 75m bringusund
- Getur synt 25m skólabaksund
- Getur synt 25m skriðsund með sundfit
- Getur synt 12m baksund
- Getur gert stungu af bakka
- Getur sótt hlut á 1 – 2 m dýpi eftir 3m kafsund

- Troða marvaða í 20 - 30 sekúndur
- Þátttaka í tímum
- Virkni í tímum

7. Stærðfræði

Viðmið um námshæfni í stærðfræði

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í stærðfræði	Þ	L	V
Að geta spurt og svarað með stærðfræði:	***Við lok árgangs geti nemandi:***			
	• Tjáð sig um stærðfræði og útskýrt hugsun sína á skipulegan hátt, bæði munnlega og skriflega.	X	X X	X
	• Flokkað upplýsingar í texta og sett upp dæmi.		X	
	• Skráð niðurstöður skipulega.		X	
	• Skráð niðurstöður á mismunandi hátt s.s. skriflega, myndrænt, í súluriti og línuriti.		X	
	• Unnið með ólík form.		X	
	• Leyst í huganum og unnið með einföld stærðfræðileg viðfangsefni s.s. reiknilíkön, teikningar og myndrit sem tengjast umhverfi hans og daglegu lífi.	X		
Að kunna að fara með tungumál og verkfræði stærðfræðinnar:	***Við lok árgangs geti nemandi:***			
	• Notað hugtök stærðfræðinnar.	X	X	
	• Áttað sig á hvaða verkfæri er hentugt að nota.	X	X	
	• Túlkað og notað einföld stærðfræðitákn.	X		X
	• Áttað sig á að það eru til ólíkar leiðir til að nálgast viðfangsefnið.	X	X	X
	• Glímt við lausnir verkefna og þrauta í tengslum við daglegt líf og önnur svið.	X	X	
	• Unnið með orðadæmi og lausnir.		X	
Vinnubrögð og beiting stærðfræðinnar:	***Við lok árgangs geti nemandi:***			
	• Unnið einn og í samvinnu við aðra.		X	
	• Lesið einfaldan texta og unnið úr þeim upplýsingum sem þar koma fram.		X	
	• Þekkt helstu hugtök um fjármál og geti tekist á við verkefni úr umhverfinu þar sem þarf að afla upplýsinga og vinna úr þeim.	X		
	• Notað vasareikni.	X	X	
	• Leitað ýmissa leiða til að leysa þrautir.	X	X	
	• Notað fjölbreyttar aðferðir við lausn verkefna.		X	
	• Skýrt lausnaleið sína fyrir öðrum í töluðu máli og rituðu.			X
	• Beitt rökhugsun.	X	X	

	• Beitt ýmsum reikniaðgerðum á mismunandi verkefni.	X	X	
	• Reiknað með háum tölum.		X	
	• Notað ólíkar leiðir við að leggja saman og draga frá.	X	X	
	• Notað fleiri en eina leið við útreikninga.	X	X	
Tölur og reikningur:	***Við lok árgangs geti nemandi:***			
	• Tjáð sig um stærðir og hutföll.	X		X
	• Þekkt sætiskerfið.	X		
	• Skilgreint negatífar tölur þar sem áhersla er á talnalínuna.	X		
	• Greint almenn brot og geti lagt saman og dregið frá með samnefndum brotum.	X		
	• Skilgreint hugtökinn teljari og nefnari, borið saman almenn brot og fundið jafnstór brot.	X		
	• Skilgreint að margföldun og deiling, samlagning og frádráttur eru andhverfar aðgerðir.	X		
	• Lagt saman og dregið frá tveggja stafa tölur í huganum.	X	X	
	• Unnið með tveggja og þriggja stafa tölur í samlagningu og frádrætti.	X		
	• Lagt saman tugabrot með einum aukastaf.	X	X	
	• Margfaldað og deilt í huganum innan 10x10 margföldunartöflunnar.	X	X	
	• Þekkt hugtakið að ganga upp í.	X		
	• Breytt milli algengra eininga í metrakerfi.	X	X	
	• Fundið 1%, 10% og 50% af heilum hundruðum.	X		
	• Notað samlagningu, frádrátt með allt að fimm stafa tölu.		X	
	• Notfært sér að margföldun og deilingu og samlagning og frádráttur hins vegar eru andhverfar aðgerðir til að prófa svör í útreikningum.	X	X	
	• Tekið til láns og geymt.	X	X	
	• Unnið með almenn brot og tugabrot á myndrænan hátt.			
	• Námundað að tug og hundraði.	X	X	X
	• Notað margföldun og deilingu við að leysa þrautir af mismunandi gerð.	X	X	
Algebra:	***Við lok árgangs geti nemandi:***			
	• Reiknað einfaldar jöfnur með óþekktri stærð (x + 75 = 95)	X	X	
	• Unnið með mynstur talna sem myndast við endurteknar reikniaðgerðir.		X	X
	• Nefnt óþekktar stærðir með bókstaf, t.d. til að búa til jöfnur um einföld talnasambönd	X		
	• Kannað, lýst og þannig ályktað út frá einföldum talnamynstrum.		X	X
	• Notað víxlreglu, tengireglu og dreifireglu við reikning.	X	X	
Rúmfræði og mælingar:	***Við lok árgangs geti nemandi:***			
	• Þekkt helstu form, kannað eiginleika og einkenni þessara forma.	X		

	• Þekki tvívíð og þrívíð form.	X		
	• Þekkt hugtök eins og línu og strik.	X		
	• Notað gráðuboga.		X	
	• Gert sér grein fyrir hvað felst í því að mæla.		X	X
	• Valið sér mælieiningar sem henta.	X	X	X
	• Áttað sig á uppbyggingu metrakerfisins.		X	
	• Valið mælitæki og einingar til að mæla lengd.	X	X	X
	• Mælt lengdir upp á millimetra.		X	
	• Þekkt og notað hugtökin rétt horn, hvasst og gleitt horn.	X	X	
	• Áætlað og mælt horn, þyngd, tíma og hitastig með viðeigandi mælikvarða og dregið ályktanir.	X	X	X
	• Áætlað og fundið ummál, flatarmál og rúmmál í raunverulegum aðstæðum.	X	X	X
	• Notað hnitakerfi.	X	X	
	• Hliðrað, speglað og snúið myndum.	X	X	
Tölfræði og líkindi:	***Við lok árgangs geti nemandi:***			
	• Gert ýmsar kannanir sem byggja á spurningalistum, mismunandi mælieiningum og talningu.	X	X	
	• Unnið og lesið úr niðustöðum.	X	X	X
	• Flokkað og sett fram upplýsingar og miðlað upplýsingunum.	X	X	X
	• Sótt sér viðeigandi gögn til að komast að niðurstöðu verkefnis.	X	X	X
	• Lýst helstu niðurstöðum gagna með miðgildi og tíðasta gildi.	X	X	

7.0. Stærðfræði

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar
Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: 6 tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Tölur*
- *Tölfræði*
- *Tugabrot*
- *Rúmfræði*
- *Mælingar*
- *Almenn brot*
- *Margföldun og deiling*
- *Mynstur*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Stika 1a – nemendabók og æfingahefti*
- *Stika 1b – nemendabók og æfingahefti*
- *Bækur úr Stjörnubókaflokknum*
- *Þrautir og spil*
- *Valin aukaverkefni*
- *Vasareiknir*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn og kynning sem kennari sér um*
- *Dæmi reiknuð og sett upp í reikningsbók*
- *Einstaklingsvinna*
- *Hópavinna*
- *Umræður*
- *Heimanám*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Nemendur með stærðfræðierfiðleika fá stuðning*
- *Sérvalið námsefni fyrir þá sem þurfa*
- *Einstaklingskennsla*
- *Hópakennsla*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Frammistaða og þátttaka í tímum metin*
- *Munnlegar og skriflegar umsagnir*
- *Heimanám*

b. Námshæfni:

- *Vinnusemi*
- *Kaflapróf*
- *Miðsvetrarpróf – kaflapróf*
- *Vorpróf – kaflapróf*
- *Skil á heimanámi*

7.1. Tjáning, tungumál, verkfæri, vinnubrögð og beiting stærðfræði

Lýsing á námi og kennslu námsgreinarinnar
Námsgrein er útfærð hér í samræmi við áherslur innan skóla og kynnt nánar síðar í kennsluáætlunum.

Tímafjöldi: x tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár). Sjá lið 7.0.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Leikni í að nýta sér stærðfræðihugtök, geta útskýrt og túlkað*
- *Fjölbreytileg framsetning verkefna bæði skriflega og munnlega*
- *Lausnaleit og skapandi hugsun bæði í framkvæmd og framsetningu*
- *Upplýsingavinna og þjálfun í notkun við úrlausnir*
- *Valið og notað ýmis verkfæri eins og reiknirit, talnalínu, vasareikni og tölvur*
- *Óformleg framsetning á stærðfræði og skilningur á innbyrgðist tengslum*
- *Geti notað einföld stærðfræðitákn*
- *Samvinna við að greina, túlka og leysa verkefni sem tengjast samfélaginu*
- *Öflun gagna í umhverfinu eða samfélaginu, vinna úr þeim og finna lausn*
- *Sjálfstæð vinnubrögð*
- *Vandvirkni við uppsetningu dæma og úrvinnslu*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Stika 1a nemendabók og æfingahefti*
- *Stika 1b nemendabók og æfingahefti*
- *Spil*
- *Tölvur*
- *Vasareiknir*
- *Umræður í kennslustund, skiptast á skoðunum*
- *Hópaverkefni, upplýsingaöflun, lausnaleit og vönduð framsetning*
- *Einstaklingsverkefni, sjálfstæði í vinnubrögðum*
- *Munnlegar og skriflegar kynningar, einstaklingslega og í hóp*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Verkefni við hæfi hvers og eins*
- *Einstaklingsverkefni þar sem reynir á sjálfstæði og framsetningu*
- *Hópverkefni, blöndun hópa er breytileg*
- *Munnlegar og skriflegar kynningar í hóp og einstaklingslega*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Allir fái jöfn tækifæri til að tjá sig bæði í hóp og einstaklingslega*
- *Einstaklingsmiðuð kennsla fyrir nemendur með náms- og stærðfræðierfiðleika*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Útskýrt hugsun sína fyrir öðrum á skipulegan hátt*
- *Beitt rökhugsun við lausn dæma*
- *Fjölbreyttar lausnaleiðir*
- *Skipulögð og sjálfstæð vinnubrögð*

b. Námshæfni:

- *Vinna nemenda er metin jafnt og þétt með kaflaprófum í allri vinnu sem fram fer í kennslustofunni ásamt þeim verkefnum sem nemandinn á að sinna sjálfur heima.*

7.3. Rúmfræði, mælingar, tölfræði og líkindi

Tímafjöldi: x tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár). Sjá lið 7.0.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Rúmfræðiform*
- *Samsettar myndir*
- *Flutningar*
- *Horn*
- *Lengdarmælingar*
- *Ummál*
- *Flatarmál*
- *Súlurit*
- *Miðgildi og tíðasta gildi*
- *Mynstur með speglun, hliðrun og snúningi*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Stika 1a nemendabók og æfingahefti*
- *Stika 1b nemendabók og æfingahefti*
- *Leikir úti og inni*
- *Spil*
- *Tölvur*
- *Vasareiknir*
- *Umræður í kennslustund, skiptast á skoðunum*
- *Hóapverkefni, upplýsingaöflun, lausnaleit og vönduð framsetning*
- *Einstaklingsverkefni og sjálfstæði í vinnubrögðum*
- *Munnlegar og skriflegar kynningar, einstaklingslega og í hóp*

iii. Námsfyrirkomulag og aðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Innlögn kennara*
- *Umræður*
- *Verkefni við hæfi hvers og eins*
- *Einstaklingsverkefni þar sem reynir á sjálfstæði og framsetningu*
- *Hópaverkefni, blöndun hópa er breytileg*
- *Munnlegar og skriflegar kynningar í hóp og einstaklingslega*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Allir fái jöfn tækifæri til að tjá bæði í hóp og einstaklingslega*
- *Einstaklingsmiðuð kennsla fyrir nemendur með náms- og stærðfræðierfiðleika.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Nemendur skilji stærðfræðileg hugtök og leysi fjölbreytt verkefni á margvíslegan hátt.*
- *Rannsakað og gert tilraunir með því að nota viðeigandi gögn.*

b. Námshæfni:

- *Vinna nemenda er metin jafnt og þétt með kaflaprófum í allri vinnu sem fram fer í kennslustofunni ásamt þeim verkefnum sem nemandinn á að sinna sjálfur heima.*

8. Upplýsinga- og tæknimennt

Viðmið um námshæfni

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í upplýsinga- og tæknimennt	Þ	L	V
Vinnulag og vinnubrögð:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• nýtt einfaldar leiðir og leitarvélar við upplýsingaöflun	x	x	
	• kynnist notkun á rafrænu námsefni í víðtæku formi og læri að nýta það við annað nám	x	x	
	• læri að vinna sjálfstætt og í hópi		x	
	• læri að beita fingrasetningu		x	
Upplýsingaöflun og úrvinnsla:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• geti nýtt möguleika netsins við öflun upplýsinga	x		
	• kynnist rafrænu og gagnvirku námsefni á fjölbreyttan hátt	x	x	
	• kynnist að meta upplýsingar á gagnrýnin hátt	x	x	
	• kynnist heimildarvinnu	x		
	• grunnfærni í ritsmíðum	x		
Tækni og búnaður:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• læri að nýta hugbúnað til ritunarverkefna		x	
	• læri á myndvinnsluforrit		x	
Sköpun og miðlun:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• nýtt forrit á skapandi hátt		x	
	• fái tækifæri til að útskýra og gagnrýna eigið verk		x	
Siðferði og öryggismál:	*Við lok árgangs geti nemandi:*			
	• læri um ábyrgð í heimildavinnu	x		
	• læri um ábyrga netnotkun	x		
	• læri um siðferðisleg gildi netnotkunar.	x		

8.1. Miðlamennt og skólasafnsfræði (Er í vinnslu)

Tímafjöldi: x tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Viðfangsefni 1 (taka mið af áherslum einstakra námssviða og ekki er hægt að tilgreina hér)*
- *Viðfangsefni 2 o.s.frv.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Námsgagn 1*
- *Námsgagn 2 o.s.frv.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *leið 1*
- *leið 2 o.s.frv.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *aðferð 1*
- *aðferð 2 o.s.frv.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

Námshæfni:

- *leið 1*
- *leið 2 o.s.frv.*

8.2. Tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni

Tímafjöldi: 6 tímar á mánuði 40 mínútur í senn.

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Viðfangsefni taka mið af efnisþáttum, sjá nánar efnisþætti.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Tölvur, ipad*
- *Kennsluforrit*
- *Vefir*
- *Snjallforrit*
- *Ritvinnsluforrit*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *Sýniskennsla*
- *Innlögn*
- *Æfingar*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *Sjálfsnám*
- *Uppgötvunarnám*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru eftirfarandi varðandi:

a. Lykilhæfni:

- *Vinna í tímum.*
- *Fylgjast með notkun og hæfni í kennslustund.*
- *Skráð í námsframvindu.*

b. Námshæfni:

- *Skráð í námsframvindu.*

9. Valgreinar

Þessi hluti bekkjarnámskrár er háður því að valgreinar séu kenndar í árgangi og á þá fyrst og fremst við 8.-10. bekk. Kynning valgreina hér á eingöngu við þær valgreinar sem kenndar eru af skólanum sjálfum eða skólakerfinu í Hafnarfirð í heild sinni, þ.e. valgreinar utan skóla eru ekki kynntar nema sem almennur þáttur. Þá eru ekki gerð námshæfniviðmið fyrir valgreinar í heild sinni heldur eingöngu lýst þeim námsgreinum sem eru kenndar.

Meginmarkmið valgreina er að færa nemendum möguleika til að nema og læra og viðfangsefni sem þeim bjóðast ekki í skyldunámi en tengjast áhugasviðum þeirra, framtíðarstörfum og öðrum persónulegum þáttum.

9.1. Valgrein 1

Tímafjöldi: x tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Viðfangsefni 1 (taka mið af áherslum einstakra námssviða og ekki er hægt að tilgreina hér)*
- *Viðfangsefni 2 o.s.frv.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Námsgagn 1*
- *Námsgagn 2 o.s.frv.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *leið 1*
- *leið 2 o.s.frv.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *aðferð 1*
- *aðferð 2 o.s.frv.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru:

9.2. Valgrein 2

Tímafjöldi: x tímar (40 mín. kennslustund á viku að jafnaði yfir heilt skólaár).

i. Viðfangsefni í náminu

Meginviðfangsefnin í námsgreininni eru:

- *Viðfangsefni 1 (taka mið af áherslum einstakra námssviða og ekki er hægt að tilgreina hér)*
- *Viðfangsefni 2 o.s.frv.*

ii. Námsgögn og kennsluefni

Þau námsgögn sem helst stuðst er við í kennslunni og nemandi þarf að nýta sér við námið eru:

- *Námsgagn 1*
- *Námsgagn 2 o.s.frv.*

iii. Námsfyrirkomulag og námsaðlögun

Í meginatriðum fer námið og kennslan í skóla og heima (utan skóla) fram á eftirfarandi hátt:

- *leið 1*
- *leið 2 o.s.frv.*

Í náminu er eftirfarandi námsaðlögun beitt til að styðja við nemendur að læra út frá eigin forsendum og að námið komi þeim að sem mestu gagni:

- *aðferð 1*
- *aðferð 2 o.s.frv.*

iv. Námsmat og námsmatsaðlögun

Aðferðir og vinnubrögð sem liggja til grundvallar námsmatinu í námsgreininni eru:

o.s.frv. – síðum fjölgað eftir því sem valgreinum fjölgar

VIÐAUKI

Kynning skólanámskrár og viðmið fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar

Hlutverk þessa viðauka er að kynna og útskýra hlutverk skólanámskrár fyrir skólasamfélaginu í Hafnarfirði. Sömuleiðis er honum ætlað að kynna viðmið bæjarins um það hvernig einstaka námssvið og námsgreinar eru kynnt í skólanámskrá til að þau uppfylli gæði.

Viðaukanum er skipt í sjö hluta:

A. Skólanámskrá og viðmið
B. Viðmiðunarstundaskrá og viðmið
C. Menntastefna skóla og viðmið
D. Grunnþættir menntunar og viðmið
E. Námssvið, námsgreinar og viðmið
F. Hæfni (námshæfni og lykilhæfni) og viðmið
G. Námsmat, matskvarðar og viðmið

Viðauki A: Skólanámskrá og viðmið

Grunnskólastarf er unnið á grundvelli laga og reglugerða með viðeigandi viðmiðum sem þar birtast og fær sýnileika í námskrá einstakra skóla, nefnd skólanámskrá. Um skólanámskrá er sérstaklega kveðið í aðalnámskrá grunnskóla (2011, bls. 63-64):

> **12.1 Skólanámskrá**
> Sérhver skóli semur skólanámskrá. Í skólanámskrá gerir skóli grein fyrir því hvernig hann nýtir það svigrúm til ákvarðana og athafna sem lög, reglugerðir, aðalnámskrá og skólastefna viðkomandi sveitarfélaga veita. Skólar sem eru einkareknir og tilheyra ekki tilteknu sveitarfélagi þurfa ekki að lúta ákvæðum skólastefnu sveitarfélaga.
>
> Skólanámskrá er nánari útfærsla á ákvæðum aðalnámskrár og í henni gefst kostur á að laga opinber fyrirmæli að sérstöðu hvers skóla og staðbundnum aðstæðum og gera grein fyrir hvernig þær aðstæður eru nýttar til að efla nám og kennslu.
>
> Í skólanámskrá er gerð grein fyrir þeim gildum sem starf skólans byggist á. Þar eru útfærð þau almennu viðmið sem sett eru í aðalnámskrá.

Skólanámskrá er unnin í samhengi við starfsáætlun skóla og þarf að lesa þær saman til að fá fullt samhengi um skólastarfið.

Hugtakið námskrá er hægt að skilgreina mismunandi eftir tegundum hennar í skólastarfinu:

> NÁMSKRÁ = Námskrá er skráð (rituð) áætlun um inntak og gæði á námi sem stefnt er að fram fari hjá ákveðnum nemendahópi á gefnum námssviðum innan afmarkaðs tíma sem framfylgt er með virku kennsluskipulagi með framkvæmd kennara undir stjórn skólastjóra viðkomandi skóla. Framkvæmd á námsskipulagi við að koma námskrá í virka framkvæmd er háð faglegri ábyrgð kennara (saman) í þeim tilgangi að ná sem mestum árangri í kennslustarfsemi út frá þeim viðmiðum sem námskráin stefnir að. Námskrá er fylgt eftir með frekari verkáætlunum eftir atvikum í skólum (t.d. vikuáætlunum, kennsluáætlunum o.fl.) eftir skipulagi í skóla/árgöngum/kennara, til að koma þeim í sem raunhæfasta framkvæmd. Skólar þurfa að viðhafa árleg skil á (skóla)námskrá til fræðsluyfirvalda (í staðfestingarferli) en ekki á verkáætlunum (kennsluáætlunum) sem eiga að koma námskrá í framkvæmd (hluti innra og ytra mats).
>
> Ræða má um fjórar tegundir námskráa í grunnskólum:
>
> **Skólanámskrá** = Námskrá eins skóla með almennri stefnu um gæði skólastarfs og námsáherslur sem innifelur allar bekkjarnámskrár skóla og mynda saman eina heildarnámskrá fyrir einn skóla. Skólanámskrá lýtur sameiginlegri uppbyggingu í Hafnarfirði (sjá síðar).
>
> **Bekkjarnámskrá** = Námskrá sem gildir fyrir einn bekk/árgang nemenda, t.d. nemendur í 1. bekk, 2. bekk o.s.frv., alls 10 námskrár í heildstæðum grunnskóla. Bekkjarnámskrá er dreift til foreldra nemenda í viðkomandi árgangi á hverju hausti á stafrænu formi og birt á vef skóla sem hluti skólanámskrár skóla. Bekkjarnámskrá er með sameiginlega uppbyggingu í Hafnarfirði óháð aldri nemenda eða bekk.
>
> **Sviðsnámskrá** = Námskrá eins námssviðs (alls átta í grunnskólum auk vals), t.d. stærðfræði, íslenska o.s.frv., fyrir einn grunnskóla í gegnum alla bekki skólans. Sviðsnámskrá birtist í skólanámskrá skóla og dreifist um allar bekkjarnámskrár hennar. Mikilvægt er að sviðsnámskrá myndi eina heild í skólastarfi milli bekkja skólans. Einstök námssvið eru skilgreind á grunni viðmiða um námshæfni (þekking, leikni og viðhorf) auk útlistunar á fyrirkomulagi einstakra námsgreina námssviðsins með viðeigandi lýsingu (viðfangsefni í nám, náms- og kennslugögn, námsfyrirkomulag og námsaðlögun og námsmat) á áætluðu námsferli innan námsgreinarinnar á viðkomandi aldri.
>
> **Einstaklingsnámskrá** = Námskrá sem útbúin er fyrir ákveðinn nemanda út frá sérþörfum hans þar sem námskrá bekkjar (bekkjarnámskrá) sem nemandi tilheyrir þarfnast aðlögunar að námsgetu nemanda. Einstaklingsnámskrá birtist EKKI í skólanámskrá skóla heldur aðeins aðstandendum nemanda sem námskrá tilheyrir og honum sjálfum (eftir atvikum). Einstaklingsnámskrá er gerð árlega (a.m.k.) fyrir þá nemendur sem þess eru taldir þurfa. Grunnviðmið gilda um einstaklingsnámskrár í

Hafnarfirði en hver skóli skal útfæra þær frekar út frá eigin sérstöðu.

Viðmið um skólanámskrá (bekkjarnámskrárnar tíu) í grunnskólum Hafnarfjarðar eru:

1. **Viðmið aðalnámskrár grunnskóla**: Skólanámskrá hvers skóla skal taka mið af aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta (2011) og námsgreinahluta (2013) (námssviðin átta), en þar sem hún veitir ekki leiðbeiningar taka við viðmið sveitarfélagsins við sem koma hér áfram.
2. **Skólastefna Hafnarfjarðar og áherslur sveitarfélags**: Skólastefna Hafnarfjarðar markar stefnu sveitarfélagsins í málefnum grunnskóla. Viðmiðin hér birta frekari sjónarmið og áherslur sveitarfélags um framkvæmd skólastarfs á grunni aðalnámskrár.
3. **Skólastarf í Hafnarfirði og skólanámskrá**: Meginsjónarmið í skólanámskrárgerð í grunnskólum Hafnarfjarðar er að allir grunnskólar fylgi áherslum aðalnámskrár á hverjum tíma. Skólanámskráin er gæðahandbók hvers grunnskóla og er yfirlýsing hans um það að hverju nám nemenda og kennsla skólans stefnir að hverju sinni.
4. **Samhæfni skólanámskrár í Hafnarfirði:** Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar fram leiðbeiningar og stuðning við skólanámskrárgerð einstakra skóla. Það gerist með viðmiðum sem styðja við stjórnsýslulega ferla, námskeiðahaldi og öðrum gögnum. Markmið þess er að styrkja skólana í skólanámskrárgerð til að hjálpa þeim að sýna fram á gæðin sem felast í skólastarfinu.
5. **Samstarf og samráð um viðmið fyrir skólanámskrárgerð**: Í meginatriðum er skólanámskrárgerð einstakra grunnskóla á ábyrgð stjórnenda þeirra í samræmi við lög og reglugerðir um skólastarf. Samstarf og samráð er lykilatriði við gerð skólanámskrár einstakra skóla, í samvinnu alls fagfólks í skólunum.
6. **Uppbygging skólanámskrár**: Skólanámskrár allra grunnskóla Hafnarfjarðar skulu settar upp sem tíu bekkjarnámskrár í heildstæðum grunnskóla með sömu uppbyggingu, þessa:
   - I. hluti kynnir menntastefnu skólans.
   - II. hluti kynnir þætti sem eru sameiginlegir fyrir allan árganginn óháð námssviðum.
   - III. hluti kynnir nám á einstökum námssviðum og námsgreinum innan þeirra.

   Viðauki er með upplýsingum sem eru sameiginlegar fyrir grunnskóla bæjarins.
7. **Sameiginlegt form/snið skólanámskrár**: Til viðbótar ofangreindri uppbyggingu á skólanámskrá noti skólar sérstakt form sem Skólaskrifstofan leggur til. Tilgangur þess er að hjálpa skólum að starfa í samræmi við nýja aðalnámskrá, skilgreina vel eigin sérstöðu og sýna fram á gæði skólastarfsins. Sameiginlegt form skólanámskrár fyrir Hafnarfjörð heftir ekki möguleika hans til að þróa skólastarfið á skapandi og fjölbreyttan hátt innan ramma aðalnámskrár.
8. **Sérstaða skóla og skólanámskrá**: Í skólanámskrá skal hver skóli kynna sérstöðu sína og gildi sem móta kennslufræðilega og uppeldislega sýn skólastarfsins. Sérstaða skóla komi þá fram í skólanámskrá er varðar kennslufræðilegar áherslur hjá starfsfólki hans innan ramma aðalnámskrár, nýtingu valstunda innan viðmiðunarstundaskrár, samsetningu og inntaki námsgreina innan námssviða í hverjum árgangi og kennslufræðilegum áherslum í daglegri starfsemi skóla.
9. **Kynning og staðfesting skólanámskrár**: Skólanámskrá næsta skólaárs skal lögð fram til kynningar í skólaráði hvers skóla í júní og skal staðfest í skólanefnd (fræðsluráði Hafnarfjarðar) í ágúst ár hvert. Skólanámskráin skal kynnt foreldrum í hverjum árgangi í upphafi hvers skólaárs, birt á vef skóla og dreift til foreldra á rafrænu formi.

10. **Skjalavarðveisla**: Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar annast varðveislu á skólanámskrám grunnskólanna í Hafnarfirði í skjalakerfi bæjarins í samræmi við opinbera skjalavörslu og reglur bæjarins.

Viðauki B: Viðmiðunarstundaskrá og viðmið

Viðmiðunarstundaskrá aðalnámskrár grunnskóla (2011, bls. 50-51) er grundvöllur kennslutímafjölda í skólastarfi grunnskóla. Viðmiðunarstundaskrá segir til um hvernig tími nemenda í skóla skiptist eftir námssviðum (þ.m.t. námsgreinar) og aldri nemenda:

Námsgreinar – Námssvið	1.-4. bekkur	5. – 7. bekkur	8. – 10. bekkur	Vikulegur kennslutími	Vikulegur kennslutími
	Heildartími í 1. - 4. bekk. Mínútur á viku	Heildartími í 5. - 7. bekk. Mínútur á viku	Heildartími í 8. - 10. bekk. Mínútur á viku	Heildartími í 1. - 10. bekk. Mínútur á viku	Hlutfall
Íslenska, íslenska sem annað tungumál og íslenskt táknmál	1.120	680	630	2.430	18,08%
Erlend tungumál; enska, danska eða önnur Norðurlandamál	80	460	840	1.380	10,27%
List- og verkgreinar	900	840	340	2.080	15,48%
Náttúrugreinar	420	340	360	1.120	8,33%
Skólaíþróttir	480	360	360	1.200	8,93%
Samfélagsgreinar; trúarbragðafræði, lífsleikni, jafnréttismál, siðfræði	580	600	360	1.540	11,46%
Stærðfræði	800	600	600	2.000	14,88%
Upplýsinga- og tæknimennt	120	160	80	360	2,68%
Til ráðstöfunar /Val	300	160	870	1.330	9,90%
Alls	**4.800**	**4.200**	**4.440**	**13.440**	**100%**

„**Erlend tungumál**. Undir þau heyra enska og danska þar sem gert er ráð fyrir að enska sé fyrsta erlenda tungumálið og danska, norska eða sænska annað erlenda tungumálið.

List- og verkgreinar. Undir listgreinar heyra tónmennt, sjónlistir og sviðslistir. Undir verkgreinar heyra hönnun og smíði, textílmennt og heimilisfræði. Þessi tvö svið skulu hafa jafnt vægi innan heildartímans.

Náttúrugreinar. Undir þetta svið heyra m.a. náttúrufræði, eðlisvísindi, efnafræði, jarðvísindi, líffvísindi og umhverfismennt.

Skólaíþróttir. Undir þetta svið heyra m.a. íþróttir og sund.

Samfélagsgreinar. Undir þær heyra m.a. samfélagsfræði, saga, landafræði og þjóðfélagsfræði, trúarbragðafræði, lífsleikni, jafnréttismál og siðfræði ásamt heimspeki.

Upplýsinga- og tæknimennt. Undir þetta heyrir m.a. miðlamennt, skólasafnsfræði, tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni.

Til ráðstöfunar/val. Undir þetta heyra ráðstöfunarstundir skóla, einkum í 1.–7. bekk og val nemenda í 8.–10. bekk.

Út frá áhersluþáttum námskrár í lögum skal hafa jafnvægi milli bóklegs náms og verklegs og þess gætt að ekki halli á verklegt nám þegar skólastarf er skipulagt. Það á einnig við um skipulag valnámskeiða. Því er gert ráð fyrir

að allt að helmingur valstunda sé bundinn list- og verktengdu námi. Hafa ber grunnþætti menntunar, áhersluþætti í aðalnámskrá og lykilhæfni til viðmiðunar við útfærslu allra námssviða og námsgreina. Auk þeirra námgreina og námssviða, sem tilgreind hafa verið í viðmiðunarstundaskrá, er gert ráð fyrir nokkrum þverfaglegum þáttum, s.s. nýsköpun, frumkvöðlamennt og nýmiðlun."

Viðmiðunarstundaskrá fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar er gefin upp sem sýnishorn og dæmi fyrir mögulega útfærslu á aðalnámskrá grunnskóla (2011). Hún tekur mið af því að eftir er að útfæra námsgreinar innan námssviða sem eru þá útfærsla einstakra skóla (sjá skýringar hér aftar) og skipting valstunda hefur ekki verið útfærð. Hún er aðallega sett fram í þeim tilgangi að sýna skólum fram á mögulega útfærslu sem gengur upp (heildartímafjöldi í hverjum árgangi á móti tímafjölda sem er ætlaður í hvert námssvið á tíu ára grunnskólagöngu) og til að kynna öllum lágmarkstímafjölda í námssviðum sem nú reu í gildiu samkvæmt aðalnámskrá. Það er ekkert sem útilokar aðrar útgáfur viðmiðunarstundaskrár hjá einstaka skólum nái forsendur aðalnámskrár að ganga upp, þ.e. lágmarkstímafjöldi námssviða á tíu ára tímabili á móti heildartímafjölda í hverjum bekk/árgangi (30/35/37). Framsetningin hér er almenn útfærsla á mínútum úr aðalnámskrá grunnskóla í kennslustundir sem hver er 40 mínútur en skólum er að sjálfsögðu heimilt að hafa eigin útfærslu á tímalengd kennslustunda í daglegri stundatöflu:

Tafla 1: *Lágmarkstímafjöldi í námssviðum í gegnum grunnskólann í jafndreifingu.*

	1. bk.	2. bk.	3. bk.	4. bk.	5. bk.	6. bk.	7. bk.	8. bk.	9. bk.	10. bk.	Alls
Íslenska	7	7	7	7	6	6	5	5	5	5,75	**60,75**
Er. tung.	0	0	0	2	3	3	5,5	7	7	7	**34,5**
List./verk.	6	6	5	5,5	7	8	6	3	3	2,5	**52**
Nátt.gr.	3	2,5	3	2	3	3	2,5	3	3	3	**28**
Samf.gr.	4	3,5	4	3	5	5	5	3	3	3	**38,5**
Skólaíþr.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	**30**
Stærðfr.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	**50**
UST	0	1	1	1	1	1	2	1	1	0	**9**
Val	2	2	2	1,5	2	1	1	7	7	7,75	**33,25**
Samt.	**30**	**30**	**30**	**30**	**35**	**35**	**35**	**37**	**37**	**37**	**326**

Viðmið um nám og kennslu í grunnskólum Hafnarfjarðar:

1. **Viðmiðunarstundaskrá**: Stundaskrár grunnskólanna í Hafnarfirði skulu taka mið af viðmiðunarstundaskrá aðalnámskrár sem lágmarksstundaskrá um heildartímafjölda í einstaka árgöngum og á einstaka námssviðum (sbr. töflu hér ofar).
2. **Viðmið um tímafjölda í kennslugreinum**: Skólastarf hvers skóla skal taka mið af aðalnámskrá grunnskóla, almennum hluta (2011) og námsgreinahluta (2013), sem lágmark en þar sem hún veitir ekki leiðbeiningar eða viðmið gilda frekari viðmið sveitarfélagsins sem komu hér neðar.

Tafla 2: *Námssvið, námsgreinar og hlutfall þeirra innan námssviðs.*

Námssvið	Námsgreinar innan námssviðs	*Hlutfall námsgreina innan hvers námssviðs í grunnskóla*
1. Íslenska	1.1. Talað mál, hlustun og áhorf 1.2. Lestur og bókmenntir 1.3. Ritun 1.4. Málfræði	*Hver námsþáttur skal ekki fá minna en 15% námstímans.*
2. Erlend tungumál	2.1. Enska 2.2. Danska	*Enska fái ekki minna en 55% og danska ekki minna en 35% námstímans.*

3. List- og verkgreinar	*A Listgreinar (50%):* 3.1. Sviðslistir (dans og leiklist) 3.2. Sjónlistir (myndmennt) 3.3. Tónmennt *B Verkgreinar (50%):* 3.4. Heimilisfræði 3.5. Hönnun og smíði 3.6. Textílmennt	*Hver námsgrein innan list- og verkgreina fái ekki minna en 10% námstímans.*
4. Náttúrugreinar	4.0. Náttúrufræði (100%) (eða) 4.1. Eðlis- og efnavísindi 4.2. Jarð- og stjörnufræði 4.3. Lífvísindi 4.4. Umhverfismennt	*Hvor námsgrein fái ekki minna en 15% námstímans en sé námsgreinin náttúru-fræði (yngsta stig) fái hún 100%.*
5. Skólaíþróttir	5.1. Íþróttir 5.2. Sund	*Íþróttir fái 67% og sund 33% námstímans.*
6. Samfélagsgreinar	6.1. Heimspeki, siðfræði og trúarbragðafræði 6.2. Jafnrétti og lífsleikni 6.3. Landafræði, saga og sam-/þjóðfélagsfræði	*Hver námsgrein fái ekki minna en 20% námstímans.*
7. Stærðfræði	7.0 Stærðfræði (100%) (eða) 7.1. Tjáning, tungumál, verkfæri, vinnu-brögð og beiting stærðfræðinnar 7.2. Tölur, reikningur og algebra 7.3. Rúmfræði, mælingar, tölfræði og líkindi	*Hver námsgrein fái ekki minna en 20% námstímans.*
8. Upplýsinga- og tæknimennt	8.1. Miðlamennt og skólasafnsfræði 8.2. Tölvunotkun og upplýsinga- og samskiptatækni	*Hvor námsgrein fái ekki minna en 35% náms-tímans.*
9. Val	9.1. Valgrein 1 9.2. Valgrein 2 o.s.frv.	*Skipulag, inntak og fjöldi valgreina er algjörlega í höndum hvers skóla.*

3. **Viðmiðunarstundaskrá skóla, val og námsgreinar**: Einstaka grunnskólar í Hafnarfirði fá úthlutað tímamagni til kennslu á öllum námssviðum á jafnræðisgrundvelli. Hver skóli skal skipuleggja námsgreinar innan hvers námssvið í samræmi við ofangreinda skiptingu námsgreina innan hvers námssviðs. Hver skóli skal skilgreina eigin grunn að viðmiðunarstundaskrá á hverju skólaári, þ.e. hver skóli getur breytt eigin skólanámskrá árlega, með því að afmarka valtíma í 1.-7. bekk á önnur námssvið (eða jafnvel sem sérstakar námsgreinar) og afmarka tíma í námsgreinar innan námssviða í samræmi við ofangreinda töflu.
4. **Námsgreinar í skólanámskrá**: Námsgreinar (innan námssviða) skulu kynntar í skólanámskrá í samræmi við töflu hér ofar í hverjum árgangi og alltaf með sama númerakerfi (þ.e. þótt einstakar námsgreinar vanti í einstaka árganga eru númerum þeirra sleppt og þannig hlaupið yfir þau). Öllum námsgreinum sem kenndar eru í hverjum bekk/árgangi skal fylgja viðeigandi námslýsing sem uppfyllir viðmið skólanámskrárforms fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar.

5. **Úthlutun almennra kennslutíma**: Grunnskólar í Hafnarfirði fá úthlutað kennslutímum til almennrar kennslu í samræmi við viðmið aðalnámskrár grunnskóla og sveitarfélags sem miða að jöfnuði meðal grunnskólanemenda. Það er síðan einstakra skóla að skipuleggja kennslu á einstaka námssviðum (námsgreinar meðtaldar) í einstaka árgöngum í samræmi við viðmið aðalnámskrár og bæjarins líkt og þessi viðmið tilgreina. Sér úthlutun er til sérkennslu.

Viðauki C: Menntastefna skóla og viðmið

Skólastarf grunnskóla byggir á lögum og reglugerðum sem miða að því að veita öllum börnum á Íslandi starf í grunnskóla sem færir þeim sem sambærilegust gæði um leið og að mæta ólíkum þörfum þeirra og mismunandi aðstæðum. Í þeim skilningi er skólastarf samfélagslegt verkefni sem nær til allra íbúa landsins. Þess utan er gert ráð fyrir að hver skóli hafi ákveðna ábyrgð í því að skapa sér sérstöðu á grunni aðalnámskrár. Þessi sýnileiki getur verið útfærður margvíslega, hann skal taka mið af aðstæðum einstakra skóla og byggja á grunnstefnu skólans sem nefnd er menntastefna.

Viðmið um stefnu skóla og samfélagslega ábyrgð:

1. **Sérstaða skóla**: Hver grunnskóli í Hafnarfirði skal skilgreina eigin sérstöðu með afmörkun á eigin stefnu í nokkrum þáttum skólastarfsins sem skilgreind séu í skólanámskrá að kröfu aðalnámskrár grunnskóla (2011); nefnd menntastefna skóla.
2. **Menntastefna skóla skilgreind**: Viðmið um stefnu skóla er að þar komi fram áherslur skóla um gildi/leiðarljós og uppeldis- og kennslufræðilega sýn skóla þar sem áherslur grunnþátta menntunar í aðalnámskrá og aðrir þættir sem skóli telur æskilegt að hafa stefnu um og er í samræmi við lög, reglugerðir og opinberar reglur um grunnskólastarf.
3. **Tengsl og samstarf við nærumhverfi**: Hver skóli skal hafa stefnu um tengsl og samskipti við nærumhverfi sitt. Í því felast tengsl við náttúrulegt, félagslegt og menningarlegt umhverfi skóla. Þá skulu skólar sérstaklega skilgreina vel verkefni sín, tengsl og samstarf við leikskóla og framhaldsskóla. Sveitarfélagið getur einnig lagt þar til frekari viðmið um slíkt samstarf og tengsl og þá hvernig það hyggst styðja og efla slíkt samstarf.
4. **Samstarf heimila og skóla**: Mikilvægur þáttur skólastarf er að góð tengsl séu við heimili nemenda um nám og velferð barna. Í þeim tilgangi er mikilvægt að skýr viðmið séu um samstarf við heimili nemenda. Skólar skulu marka sér stefnu um samstarf við heimilin og í bekkjarnámskrám skal kynna þær leiðir og viðfangsefni sem unnið er með í hverjum bekk/árgangi. Hver skóli gefur þá út starfsáætlun og þar skulu vera nánari upplýsingamiðlun til heimila nemenda um verklag, skipulag og vinnubrögð í skólastarfi sem styðja við nám og kennslu allra nemenda.
5. **Forvarnir í grunnskólastarfi**: Forvarnir í skólastarfi grunnskóla miða að almennri velferð fyrir alla nemendur og tryggja þeim sem mest öryggi í skólastarfi. Í þeim tilgangi leggur sérfræðiþjónusta (sveitarfélagsins við) grunnskóla til sérstök viðmið um almennar forvarnir í grunnskólum Hafnarfjarðar um frekari verkferla og aðgerðir sem miða að öryggi í skólastarfi. Almennar forvarnir í skólastarfi skal samþætta og tengja sem mest grunnþáttum menntunar og viðfangsefnum einstakra námssviða eins og kostur er og eðlilegt er á hverjum tíma sem fái birtingu í einstaka námsgreinum.

Viðauki D: Grunnþættir menntunar og viðmið

Eitt meginatriða í menntastefnu nýrra laga um grunnskóla er áherslan á grunnþætti menntunar sem kynntir eru sérstaklega í aðalnámskrá grunnskóla (2011, bls. 14-22):

„Þessir grunnþættir eru:
- læsi,
- sjálfbærni,
- heilbrigði og velferð,
- lýðræði og mannréttindi,
- jafnrétti,
- sköpun.

...
Grunnþættirnir snúast um læsi á samfélag, menningu, umhverfi og náttúru þannig að börn og ungmenni læri að byggja sig upp andlega og líkamlega, að bjarga sér í samfélaginu og vinna með öðrum. Grunnþættirnir snúast einnig um framtíðarsýn og getu og vilja til að hafa áhrif og taka virkan þátt í að viðhalda samfélagi sínu, breyta því og þróa það.
...

Hugmyndirnar að baki grunnþáttunum eiga að endurspeglast í starfsháttum skóla, samskiptum og skólabrag. Þeir skulu vera sýnilegir í skólastarfinu öllu og koma fram í inntaki námsgreina og námssviða, bæði hvað varðar þá þekkingu og leikni sem börn og ungmenni skulu afla sér. Námssvið geta verið sérhæfing í viðfangsefnum skólastarfs þvert á námsgreinar og skólastig.
...

Grunnþættirnir fléttast inn í aðalnámskrár á öllum skólastigum og fyrirmæli hennar um allt skólastarfið:
- Efnisval og inntak náms, kennslu og leiks skal mótast af grunnþáttunum.
- Starfshættir og aðferðir, sem börn og ungmenni læra, eru undir áhrifum hugmynda sem fram koma í umfjöllun um grunnþættina.
- Vinnubrögð kennara og annarra, sem starfa í skólum, eiga að mótast af grunnþáttunum þannig að stuðlað sé að sjálfstæði, frumkvæði og þróun í skólastarfi.
- Þegar skólastarf er metið þarf að skoða hvort og hvernig grunnþættirnir hafi sett mark sitt á nám, kennslu og leik og skólastarfið í heild.“

Grunnþættir menntunar tengja þannig saman verkefni dagslegs skólastarfs, kennslu einstakra námsgreina og samhengi námssviðanna. Tafla er hér neðar skýrir ýmsa þætti og atriði sem heyra undir hvern grunnþátt fyrir sig og er viðfangsefni sem eiga að birtast í grunnskólastarfinu þvert á námsgreinar. Hún er samantekt úr aðalnámskrá grunnskóla (2011) til að ná utan um margvíslegar áherslur þaðan án þess þó að teljast vera fullkomin samantekt og því sé rými til frekari mótunar eða þróunar viðfangsefna í kennslu. Taflan er til leiðbeiningar skólum til að móta grunnþætti menntunar í skólanámskrá.

Tafla 3: *Grunnþættir menntunar og efnisþættir einstakra grunnþátta í skólastarfinu*

Grunnþáttur	Efnisþættir grunnþátta menntunar skv. aðalnámskrá grunnskóla
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ	Lýðheilsa byggir á andlegri, líkamlegri og félagslegri vellíðan. Það er áhersla á heilbrigða hreyfingu og hollt mataræði, geðvernd, forvarnir gegn vímuefnaneyslu, kynheilbrigði og aðra þætti sem stuðla að heilbrigði og velferð nemenda til jákvæðrar sjálfsvitundar og vinna gegn áhrifum fíknar á einstaklinga í hvaða mynd sem hún kann að birtast. Samstarf við heimilin er ekki síst mikilvægt um þennan þátt og mikilvægt að byggja upp hefðir og vana til jákvæða og heilbrigðra lífsviðhorfa sem stuðla að þroska nemenda í átt til jákvæðrar sjálfsmyndar. Þar er skólinn mikilvæg fyrirmynd til heilbrigðis og velferðar með starfsháttum sínum, kennsluháttum og tilboðum til nemenda. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í námsgreinum skólans og í samstarfi við stoðþjónustukerfi skólans varðandi einstaka

	nemendur í gegnum nemendaverndarráð og önnur teymi í skólastarfinu.

Grunnþáttur	Efnisþættir grunnþátta menntunar skv. aðalnámskrá grunnskóla
JAFNRÉTTI	Jafnrétti gegn hvers konar mismunun á grunni fötlunar, aldurs, trúar, kynhneigðar, lífsskoðana, litarháttar, ætternis, búsetu, stöðu, þjóðernis, kynþáttar og kyns. Virðing, umburðarlyndi, víðsýni, friður og að rækta hæfileika sína og gagnrýni á viðhorf í samfélagi og menningu eins og þau snúa að viðfangsefninu jafnrétti. Jafnréttismenntun er með áherslu á kyn og kynhneigð. Fjölmenning, tungumál, menning og uppbygging skólasamfélags án aðgreiningar eru sömuleiðis þættir í jafnrétti. Jafnréttismenntun felur þá í sér jafnrétti varðandi námsmöguleika, námsefni, kennsluaðferðir og námsumhverfi auk réttar til náms- og starfsráðgjafar í skólanum. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum skólans.
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTT-INDI	Lýðræðisleg vinnubrögð og þátttaka, uppbygging lýðræðislegs samfélags (siðgæðisvitund, félagsvitund, borgaravitund), samvinna og hjálpsemi, virðing og umburðarlyndi, manngildi og umhyggja og réttindi barna og skyldur eru hluti þess að byggja upp samábyrgt og sjálfbært samfélag. Sömuleiðis rökhugsun og gagnrýnin hugsun á grundvelli siðfræði um siðferðilegt líferni og varnir gegn hvers konar ofbeldi í skólastarfinu sem skal endurspeglast í skólabrag skólans og skýrum skólareglum sem vernda gegn brotum á sjálfsögðum réttindum nemenda og starfsfólks. Það er hluti kennslu og náms að tileinka sér lýðræðislega hugsun og vernda mannréttindi sem liður í tileinkun lýðræðislegs gildismats fyrir samfélags-uppbygginguna. Lífsleikni er kennslufræðilegt viðfangsefni í lýðræðislegum skólum. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum.
LÆSI	Læsi snýr að hæfni nemenda í notkun og beitingu íslenskunnar þar sem hæfter að ræða um fluglæsi, treglæsi og ólæsi sem mismikla hæfni og einnig læsilega. Viðfangsefnið læsi í víðum skilningi miðar að hæfni einstaklings að verða læs á umhverfi sitt með því að ráða við margvísleg skilaboð sem mæta honum og bregðast við þeim á jákvæðan hátt. Það snýst á margan hátt um námslega getu til að tileinka sér hæfni sem liggur til grunns í flestum námsgreinum skólans sem nemandi á að geta nýtt sér í daglegu lífi og hæfir aldri hans og þroska, t.d. sögulæsi, kortalæsi, menningarlæsi, fjármálalæsi, miðlalæsi, upplýsingalæsi, tæknilæsi, líkamslæsi og vísindalæsi (skv. aðalnámskrá). Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum skólans.
SJÁLFBÆRNI	Sjálfbær þróun, breytingar og framþróun og skynsamleg nýting náttúruauðlinda. Ferlar, lögmál og hringrás náttúrunnar, vistfræði, umhverfisvernd, loftslagsbreytingar og líffræðilegur fjölbreytileiki eru einstök viðfangsefni hér. Áherslur eru á jöfnuð, sameiginleg lífsskilyrði, frið og lífsgæði. Hnattræn áhrif, efnahagsþróun og sameiginlegt vistkerfi jarðar falla einnig hér undir. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum skólans.
SKÖPUN	Forvitni, athafnaþrá, frumkvæði, frumleiki, uppgötva, njóta, áhugi, virkja ímyndunarafl, leika sér, áskorun, spenna og leit, list- og verknám, nýsköpun og frumkvöðlanám er þættir eða viðfangsefni sem heyra til sköpunarþættinum. Sköpunarkraftur, innsæi og hagnýting skapandi hugmynda til mótunar viðhorfa og gildsmats skal takast á við samræðu um gagnrýna hugsun í daglegu skólastarfi. Sköpun er mikilvæg sem þáttur leiks í námi sem miðar að velferð nemenda til að þroskast sem heildstæðir einstaklingar í lýðræðislegu samfélagi. Fær nánari útfærslu og framkvæmd í einstaka námsgreinum skólans.

Viðmið um grunnþætti menntunar í grunnskólum Hafnarfjarðar eru:

1. **Viðmið aðalnámskrár**: Grunnþættir menntunar skulu vera sýnilegir í skólanámskrá hvers skóla og skulu taka mið af aðalnámskrá grunnskóla (2011) en þar sem hún veitir ekki leiðbeiningar eða viðmið gilda frekari viðmið sveitarfélagsins sem koma hér áfram til að skólar geti kynnt skýrt eigin stefnu.
2. **Grunnþættir menntunar og skólanámskrá**: Hver skóli skal setja sér stefnu um grunnþætti menntunar sem skulu birtast sem hluti af stefnu skóla í skólanámskrá. Sömuleiðis skal skólanámskrá hvers skóla skilgreina áherslur og meginatriði í hverjum grunnþætti menntunar í hverjum bekk/árgangi.
3. **Grunnþættirnir og forvarnir í grunnskólastarfi**: Grunnþættir menntunar gefa forvörnum í skólastarfi grunnskóla nýtt samhengi í því að samhæfa við nám á einstaka námssviðum. Forvarnir miða að almennri velferð og vellíðan fyrir alla nemendur og að tryggja þeim sem mest öryggi í skólastarfi. Í þeim tilgangi leggur sérfræðiþjónusta (sveitarfélagsins við) grunnskóla til sérstök viðmið um almennar forvarnir í grunnskólum Hafnarfjarðar um frekari verkferla og aðgerðir sem miða að velferð nemenda og öryggi í skólastarfi. Hluti forvarna í er að vinna árlega (almenna) forvarnaáætlun fyrir og hver skóli skal hafa skýra stefnu í forvörnum í gegnum grunnþættina. Almennar forvarnir í skólastarfi skal samþætta og tengja sem mest grunnþáttum menntunar með því að samhæfa námi og kennslu allra námssviða í öllum árgöngum. Viðmið um fræðslu um almennar forvarnir í tengslum við grunnþættina er að finna í töflu hér neðar. Töflu 4 er ætlað að hjálpa skólum að skilgreina og útfæra vissar forvarnir í samspili við ákveðna grunnþætti sérstaklega svo forvarnir fái frekari útfærslu í bekkjarnámskrám. Taflan er þó aðeins grunnútfærsla sem hver skóli þarf að skilgreina nánar út frá eigin áherslum og aðalnámskrár með stuðningi viðmiða sveitarfélags.

Tafla 3: *Forvarnasvið/-flokkar og tengsl við grunnþætti menntunar*

Svið ↓	Forvarna-flokkar ↓	Grunn-þáttur: →	Heilbrigði og velferð	Jafnrétti	Læsi	Lýðræði og mannréttindi	Sjálfbærni	Sköpun
I. Einstakl-ingur	**1. LÝÐHEILSA**		x	x	x	x	x	x
	2. SJÁLFSRÆKT		x	x	x	x	x	x
	3. VÍMUVARNIR		x		x		x	
II. Félagslegt umhverfi	**4. OFBELDI**	*einelti*	x	x		x		
		kynferðislegt ofbeldi	x	x		x		
		fordómar og mismunun	x	x		x		
		vanræksla	x	x		x		
III. Náttúrulegt umhverfi	**5. ÖRYGGISVARNIR**		x		x	x	x	

Viðauki E: Námssvið, námsgreinar og viðmið

Nám í grunnskóla felur í sér að kennsla og starfsemi skóla miði að því að aðstoða nemanda í námi svo hann fái kennslu og námsaðstoð við hæfi þau tíu ár sem hann stundar nám í grunnskóla. Það er sameiginlegt verkefni skóla og heimilis. Við kennslu á námssviðum, og einstökum námsgreinum innan þeirra, skal taka mið af viðmiðunarstundaskrá (sjá viðauka B).

Samkvæmt aðalnámskrá skal kennsla í grunnskólum taka mið af átta námssviðum, og talsvert fleiri námsgreinum innan þeirra, og valgreinum. Fyrir hvert námssvið í bekkjarnámskrá skal skilgreina viðmið fyrir námshæfni utan valgreina.

Það er verkefni hvers skóla að bjóða nemendum upp á nám við hæfi svo kennsla og önnur starfsemi í skóla miði að því að ólíkir nemendur geti tileinkað sér nauðsynlega hæfni á sem fjölbreytilegastan hátt eins og nemendur hafa þörf fyrir og getu til. Í því felst að ábyrgð skóla/kennara er að haga störfum sínum þannig að nemendur eigi sem auðveldast að tileinka sér umrædda hæfni. Þar má ræða um fjölbreytni í kennslu***aðferðum*** (sýna, gera sjálfur, rannsaka o.s.frv.), margvíslegt kennslu***efni*** (mis þungt, mis ítarlegt, mis langt o.s.frv.), margþætt kennslu**gögn** (bækur, myndefni, hljóðefni, vefefni o.s.frv.) og ólíkar kennslu***aðstæðum*** (inni, úti, skólastofa, söfn, íþróttasalur o.s.frv.) sem er hluti starfsskyldna hvers kennara að skipuleggja til að námið nýtist sem best miðað við aðstæður nemenda með viðeigandi ábyrgð þeirra á hverjum tíma og eftir viðfangsefnum.

Viðmið um námssvið, námsgreinar og einstaklingsmiðun í námi í grunnskólum Hafnarfjarðar:

1. **Viðmið aðalnámskrár**: Viðmið aðalnámskrár grunnskóla er að skólastarf grunnskóla skuli stefna að því að hver nemandi fái nám við hæfi á sinni tíu ára grunnskólagöngu þar sem námssvið aðalnámskrár í gegnum námsgreinarnar leggi til viðfangsefni sem gefi nemendum möguleika til að efla hæfni sína á hverjum tíma.
2. **Námsviðmið**: Skólastarfið fer fram í gegnum skilgreindan tímafjölda í einstökum námssviðum í samræmi við viðmiðunarstundaskrá aðalnámskrár, almenns hluta (2011). Fyrir hvert námssvið í hverjum bekk/árgangi eru skilgreind námshæfniviðmið og sömuleiðis matsvið fyrir þau sem taka mið af matskvarðanum A-D (sjá hér aftar). Námshæfniviðmiðin í einstaka námssviðum í öllum bekkjarnámskrám taka mið af viðmiðum námsviðanna í 4., 7. og 10. bekk aðalnámskrár, greinahluta (2013). Í hverjum skóla skal útfæra námshæfniviðmið í öllum námssviðunum átta í öllum bekkjarnámskrám í samræmi við áherslur skólans og viðmiðunar-stundaskrá hans, þ.e. ef viðkomandi námssvið er ekki kennt í viðkomandi árgangi er ekki nauðsynlegt að skilgreina námshæfniviðmið fyrir það í viðkomandi bekkjarnámskrá. Ekki er lagst gegn því að einstakar námsgreinar skilgreini eigin námshæfniviðmið telji kennarar að það henta betur til viðbótar námshæfniviðmiðum námssviðsins (sbr. list- og verkgreinar í aðalnámskrá grunnskóla, greinahluta 2103). Slíkt er val í hverjum skóla.
3. **Flokkun námshæfniviðmiða**: Námshæfniviðmið geta verið margvísleg og mismörg eftir námssviðum. Gerð er sú krafa að grunnskólar í Hafnarfirði flokki námshæfniviðmið á grunni faglegra forsenda, þ.e. velji á milli efnisflokkunar (mismunandi eftir námssviðum) eða flokkunar á grunni hæfnishugtaksins (þekking, leikni, viðhorf) sjálfs innan hvers námssviðs. Val um flokkun er ákvörðun innan hvers námssviðs innan hvers skóla í samræmi við stefnu skóla.

4. **Námsgreinar og lýsingar þeirra**: Innan hvers námssviðs skal skilgreina námsgreinar, mismargar eftir atvikum og eðli námssviða. Föst námsgreinaheiti eru í Hafnarfirði sem hafa samræmda uppbyggingu í skólanámskrám allra skólanna í Hafnarfirði, hvort heldur sem námsgrein er kennd stök út af fyrir sig eða er samþætt öðrum námsgreinum í daglegu skólastarfi. Hafnarfjörður setur lágmarksviðmið um tímafjölda í einstaka námsgreinum í hverju námssviði innan tíu ára grunnskólanáms til að tryggja lágmarksgæði í skólastarfi fyrir alla nemendur í bænum. Hver skóli skal hafa möguleika á að skapa sér eigin sérstöðu í kennslu einstakra námsgreina (m.a. viðfangsefni) innan hvers námssviðs í samræmi við aðalnámskrá grunnskóla, almennan hluta (2011) og greinahluta (2013) og stefnu bæjarins, þ.e. velja í hvaða námssviðum hvar hann fer umfram lágmark aðalnámskrá með notkun kennslusatunda til valgreina. Námsgreinalýsingar hafa fasta uppbyggingu sem í öllum tilvikum skal útfæra í öllum námsgreinum í öllum árgöngum (allt að tvær bls. A-4 á námsgrein að öllu jöfnu).

   Uppbygging hverrar námsgreinar í bekkjarnámskrá er þessi:

   i. ***Viðfangsefni í náminu*** – *viðfangsefni sem eru til náms og sýna fram á hæfni.* Kynntar séu megináherslur í viðfangsefnum og sem mest yfirviðfangsefni án þess að tilgreina smáatriði (dæmi: „Íslandssaga á 20. öld með áherslu á atvinnuhætti, búsetu og stjórnmál“ eða „tóbaksfræðsla og skaðsemi reykinga“). Ekki er þó lagst gegn því að viðfangsefnin breytist á námstíma (sem hluti skólaþróunar) en séu miklar breytingar gerðar þannig hafi foreldrar rétt á frekari upplýsingum um slíkt áður/um leið og slíkt gerist. Í framhaldinu er bekkjarnámskrá breytt fyrir næsta staðfestingar-ferli.

   ii. ***Námsgögn*** – *gögn sem stefnt er að nýta í náminu*

   Kynnt séu helstu námsgögn og verkfæri sem unnið er með í náminu þótt ekki sé hægt að útiloka að breyting á námsgögnum geti átt sér stað yfir námsárið (sem hluti skólaþróunar) ef ný og heppilegri námsgögn verða til ráðstöfunar. Í framhaldinu er bekkjarnámskrá breytt fyrir næsta staðfestingarferli.

   iii. ***Námsfyrirkomulag og námsaðlögun*** – *skipulag náms, samþætting við aðrar námsgreinar og hvernig nám er aðlagað að ólíkum þörfum nemenda*

   Kynnt sé meginfyrirkomulag í skipulagi náms, s.s. einstaklingsvinna, útivinna, hópvinna, bókleg og verkleg vinna, vettvangsferðir og annað sem getur skipt máli í almennum orðum og jafnvel samspil við aðrar námsgreinar.

   Námsaðlögun kynnir á almennan hátt hvernig nám og kennsla í námsgreininni tekur mið af mismunandi námsgetu nemenda, sérstöðu og félagslegum aðstæðum þeirra svo þeir hafi sem mest gagn af náminu og styrkist sem námsmenn. Sú námsaðlögun getur bæði/ýmist gerst í almennum kennslustundum námsgreinar í bekk/hópi eða í sérhæfðum námshópum eftir atvikum (sérkennslu). Í meginatriðum má ræða um sex leiðir í námsaðlögun sem kennarar hafa möguleika á að beita í kennslu sinni:

   Námsefni, námsverkefni, námsaðstæður og námsskilyrði geta tekið mið af:
   1. *Þyngd*: sé misþungt til að mæta ólíkri getu nemenda.
   2. *Breidd*: hafi mismikla breidd í viðfangsefnum til að mæta ólíkum nemendum.
   3. *Áhuga*: svo áhugi nemenda sé tekinn með í námi sem hvati og afl til náms.
   4. *Félagsstöðu:* svo nemendur með mismunandi félagsstöðu fái tækifæri til að æfa og þjálfa ólík hlutverk í skólastarfinu.

5. *Fjölbreytni*: í því að því að mismunandi hæfileikar/eiginleikar nemenda njóti sín.
6. *Vali*: svo nemendur hafi einhverja sjálfsstjórn á eigin námi til að mæta eigin námsþörfum og fái þannig tækifæri til sjálfseflingar.

Í einhverjum tilvikum fá nemendur stuðning utan námshóps með eigið námsfyrirkomulag og námsaðlögun sem heyrir til einstaklingsnámskrá viðkomandi.

iv. ***Námsmat og námsmatsaðlögun*** – *hvernig staðið er að námsmati og aðferðir aðlagaðar*
Kynnt sé hvernig staðið er að námsmati á getu nemenda, þ.e. aðferðir og leiðir sem farnar eru yfir skólaárið til að stuðla að því að nemandi geti sýnt fram á getu sína og fái sanngjarnt mat á hæfni sína. Ekki er þó lagst gegn því að námsmatsaðferðir breytist á námstíma (sem hluti skólaþróunar) en séu miklar breytingar gerðar þannig hafi foreldrar rétt á frekari upplýsingum um slíkt áður/um leið og slíkt gerist. Í framhaldinu er bekkjarnámskrá breytt fyrir næsta staðfestingarferli.

5. **Einstaklingsnámskrá:** Í sumum tilvikum hentar bekkjarnámskrá ekki fyrir einstaka nemendur árgangs. Í slíkum tilvikum metur skóli, í samráði við foreldra, hvort nemandi fái persónulega námskrá, hér eftir nefnd einstaklingsnámskrá. Hver nemandi sem fær kennslu sem er miðuð að honum sérstaklega, og ekki er bara stuðningur við að tileinka sér kennslu og nám samkvæmt námskrá síns árgangs, skal fá sína einstaklingsnámskrá. Nemendur sem eru í sérúrræðum (sérdeildum, sérskólum) hafa alltaf einstaklingsnámskrár. Sér snið einstaklingsnámskrár er til fyrir Hafnarfjörð sem grunnur en það er síðan hvers skóla að útfæra snið eða form að einstaklingsnámskrá fyrir sína nemendur. Einstaklingsnámskrá nemanda skal gerð fyrir hvert skólaár fyrir sig, endurskoðuð svo oft sem þurfa þykir innan þess og form hennar getur jafnframt verið nýtt sem kennsluáætlun og skýrsla um námið yfir viðkomandi skólaár með viðeigandi skráningum og viðmiðum/markmiðssetningu. Einstaklingsnámskrá er persónuleg námskrá og aðeins ætluð viðkomandi og varðveitist sem trúnaðargagn um nemanda líkt og önnur trúnaðargögn.

6. **Skólanámskrá og kennsluáætlanir:** Kennsluáætlanir er verkáætlanir (daglegar, vikulegar, mánaðarlegar, annarlegar o.s.frv.) sem kennarar vinna til að skipuleggja nánar á hagkvæman hátt daglegt skólastarf. Það er ákvörðun innan hvers skóla hvernig er háttað með kennsluáætlanir almennt, fyrirkomulag skal kynnt foreldum í skólanámskrá/starfsáætlun skóla og birtar í samskiptakerfi heimilis og skóla eins og hver skóli skilgreinir sína ferla þar um og tækni gefur möguleika á. Skólar þurfa ekki að skila kennsluáætlunum til Skólaskrifstofu samhliða skólanámskrám í staðfestingarferli. Nánar er fjallað um uppbyggingu kennsluáætlana í starfsáætlun skóla. Gert er ráð fyrir að kennsluáætlun hafi uppbyggingu eitthvað á þessa leið:

Dagur/vika/ mánuður	**Viðfangsefni í námi**	**Námsgögn**	**Áhersluþættir út frá viðmiðum um hæfni**
	•	•	•
	•	•	•

7. **Skjalavarsla og námskrár:** Einstaka grunnskólar bera ábyrgð á því að varðveita einstaklingsnámskrár alla grunnskólagöngu nemanda í samræmi við opinbera skjalavörslu og reglur Hafnarfjarðarbæjar. Sömuleiðis ber skólum að varðveita kennsluáætlanir í samræmi við vörslu opinberra gagna og reglur bæjarins auk þess sem að þær séu aðgengilegar fyrir starfsfólk skóla. Skólanámskrár varðveita skólar sem sín vinnugögn á tölvukerfi skóla en Skólaskrifstofan annast stjórnsýslulega varðveislu í samræmi við opinberar reglur og reglur bæjarins.

Viðauki F: Hæfni (lykil*hæfni* og náms*hæfni*) og viðmið

Gæði eru meginverkefni grunnskólastarfs samkvæmt lögum um grunnskóla (2008, gr. 29). Gæðin í inntaki skólastarfsins eru skilgreind sem hæfni og er hún metin á grundvelli viðmiða. Hæfninni er skipt í tvo hluta, lykilhæfni og námshæfni, samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (2011).. Lykilhæfni er metin í tengslum við aldur og er óháð einstökum námsgreinum sem slík. Námshæfni er metin í tengslum við nám nemenda á hverju námssviði og er því verið breytileg milli námssviða og mismunandi eftir námsgreinum innan námssviða eftir árgöngum.

a. Lykilhæfni

Lykilhæfni er hæfni sem snýr að ýmsum mannlegum þáttum eða eiginleikum sem og samskiptum einstaklinga í milli þar sem íslensk menning í lýðræðissamfélagi veitir ýmis æskileg gildi. Til frekari glöggvunar á lykilhæfninni er hún greind í fimm flokka. Þessir flokkar eru samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (2011, bls. 53) til skýringar og afmörkunar í viðfangsefninu. Lykilþættirnir fimm eru:

Lykilþáttur	Skýring (bls. 53 í Aðalnámskrá grunnskóla, 2011)
Persónuleg tjáning og skýr miðlun:	Hæfni nemenda til að tjá hugsanir sínar, tilfinningar og skoðanir munnlega, skriflega og á annan hátt. Hæfni til að miðla þekkingu og leikni sinni og flytja mál sitt skýrt og áheyrilega og taka þátt í samræðum og rökræðum.
Skapandi, gagnrýnin hugsun með frumkvæði til lausna:	Skapandi hugsun og frumkvæði í efnistökum og úrvinnslu. Hæfni nemenda til að nota þekkingu og leikni, draga ályktanir, áræðni til að leita nýrra lausna og beita gagnrýninni hugsun og röksemdafærslu.
Sjálfstæði í verki og samvinna undir leiðsögn:	Hæfni nemenda til að vinna sjálfstætt, í samstarfi við aðra og undir leiðsögn.
Ábyrg þekkingarleit og gagnrýnin úrvinnsla:	Hæfni nemenda til að nýta margvíslega miðla í þekkingarleit, úrvinnslu og miðlun og nýta upplýsingar á ábyrgan, skapandi og gagnrýninn hátt.
Mat á eigin námi, vinnubrögðum og frammistöðu:	Hæfni nemenda til að bera ábyrgð á eigin námi og leggja mat á eigin vinnubrögð og frammistöðu.

b. Námshæfni

Námshæfni er sú hæfni sem tengist námi á einstökum námssviðum aðalnámskrár (og öllum námsgreinum innan hvers námssviðs). Aðalnámskrá skilgreinir námshæfni fyrir 4., 7. og 10. bekk en fyrir aðra árganga skilgreina skólar/kennarar viðmið um námshæfni í einstaka námssviðum. Í einhverjum tilvikum er valið að hæfniviðmið séu sér fyrir hverja námsgrein frekar en fyrir viðkomandi námssvið í heild sinni sem er þá ákvörðun viðkomandi skóla. Námshæfni er hæfni sem snýr að tileinkun náms í einstaka námssviðum/námsgreinum. Hana má flokka á tvennan hátt:

- út frá eðli hæfninnar: sem þekking, leikni og viðhorf
- út frá efnislegri sérstöðu námssviðs: talað mál, ritun, lestur og málfræði (íslenska).

Viðmið um hæfni, námshæfni og lykilhæfni, í grunnskólum Hafnarfjarðar:

1. **Viðmið aðalnámskrár**: Grunnskólar Hafnarfjarðar skulu taka mið að stefnu og viðmiðum aðalnámskrár grunnskóla, almennum hluta (2011) og greinahluta (2013), um hæfni sem skiptist í námshæfni og lykilhæfni. En þar sem aðalnámskrá veitir ekki leiðbeiningar eða viðmið gilda frekari viðmið sveitarfélagsins sem koma hér áfram.
2. **Námshæfni og viðmið**: Aðalnámskrá grunnskóla, námsgreinahluti (2013), leggur til hæfniviðmið fyrir alla grunnskóla í skólastarfi 4., 7. og 10. bekkjar. Í skólanámskrá hvers skóla

skal koma fram hvaða hæfniviðmið gilda fyrir einstök námssvið í hverjum bekk/árgangi (bekkjarnámskrá). Námshæfniviðmiðin skulu flokkuð í skólanámskrá grunnskólanna í Hafnarfirði eins fyrir hvert námssvið í öllum árgöngum innan eins skóla. Hver skóli skal hafa námshæfniviðmið fyrir öll námssvið sem kennd eru í viðkomandi bekk.

3. **Flokkun námshæfniviðmiða**: Námshæfniviðmið geta verið margvísleg og mismörg eftir námssviðum. Gerð er sú krafa að grunnskólar í Hafnarfirði flokki námshæfniviðmið á grunni faglegra forsenda, þ.e. velji á milli efnisflokkunar (mismunandi eftir námssviðum) eða flokkunar á grunni hæfnishugtaksins sjálfs (þekking, leikni, viðhorf) innan hvers námssviðs. Val um flokkun er ákvörðun innan hvers námssviðs innan hvers skóla í samræmi við stefnu skóla. Eftirfarandi eru dæmi um flokkunarmöguleikana á námshæfniviðmiðunum og eru sótt í aðalnámskrá:

Efnisflokkun hæfniþátta (sjá 4. bekkur, skólaíþróttir í aðalnámskrá grunnskóla):

Efnisþættir:	**Viðmið um námshæfni**	**Þ**	**L**	**V**
Líkamsvitund, leikni og afköst:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Sýnt einfaldar hreyfingar sem reyna á lipurð og samhæfingu.		*x*	
Félagslegur þættir:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Unnið með tilfinningar sem því að vinna og tapa í leikjum.			*x*
Heilsa og efling þekkingar:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Útskýrt líkamlegan mun á kynjum.	*x*		
Öryggis- og samskiptareglur:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Farið eftir öryggis-, skipulags- og umgengisreglum sundstaða, íþróttahúsa og brugðist við óhöppum.		*x*	

eða

hæfniflokkun efnisþátta (sjá 4. bekkur, samfélagsgreinar í aðalnámskrá grunnskóla):

Hæfniþættir:	**Viðmið um námshæfni**
Þekkingar-viðmið:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Borið kennsl á gildi, svo sem virðingu fyrir sjálfum sér og öðrum, umhyggju og sáttfýsi.
Leikni-viðmið:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Tekið þátt í samstarfi og samræðu í jafningjahópi.
Viðhorfa-viðmið:	*Við lok árgangs geti nemandi:* • Sagt frá sjálfum sér með hliðsjón af búsetu, uppruna, fjölskyldu, siðum og venjum.

Miðað er við að námshæfniviðmið fyrir hvert námssvið í hverri bekkjarnámskrá taki ekki meira rými en ein til tvær bls. A-4 í skólanámskrárformi.

4. **Lykilhæfni og viðmið**: Aðalnámskrá grunnskóla leggur til viðmið fyrir lykilhæfni fyrir 4., 7. og 10. bekk fyrir alla grunnskóla. Fyrir aðra árganga eru sameiginleg lykilhæfniviðmið fyrir grunnskóla Hafnarfjarðar og gilda fyrir öll námssvið. Það er síðan hvers skóla/kennara að skilgreina frekar áherslur og aðferðir til meta hvað sé viðeigandi lykilhæfni nemenda og því er gert ráð fyrir að einhver breytileiki sé í áherslum og aðferðum. Hvers skóla er að ákveða lykilhæfni sé eingöngu gefin fyrir öll námssvið saman, hvert fyrir sig eða jafnvel allar námsgreinar.

5. **Hæfni og námsmat**: Um mat á hæfni, hvort sem það snýr að lykilhæfni eða námshæfni, er fjallað um í næsta kafla.

Viðauki G: Námsmat, námsmatskvarðar og viðmið

Í aðalnámskrá grunnskóla (2011) er það meginatriði að skólastarfið (bæði nám nemenda og framkvæmd skólastarfsins) sé metið. Til að hægt sé að meta slíkt á sanngjarnan hátt þurfi að leggja fram almenn viðmið um þá hæfni sem taka skal mið af þegar árangur/geta nemenda í skólastarfinu er metin. Aðalnámskráin ræðir þar bæði um mat á lykilhæfni og námshæfni líkt og fyrr hefur komið fram.

Til að hægt sé að meta árangur í námi þarf að hafa grunn til að byggja á við matið. Sá grunnur sem aðalnámskrá kynnir til þess eru viðmið; mat á grunni viðmiða. Þetta ferli að meta hæfnina er nefnt námsmat og má skipta námsmati yfir eitt skólaár í þrjá flokka:

i. *Stöðumat*: Samræða á ákveðnum tímapunkti í námsferlinu til að ígrunda og velta fyrir sér hvernig námið gengur (að ná viðmiðum) og hvaða aðgerðir (vinnubrögð, skipulag) séu nauðsynlegar til að auka líkur á því að viðmiðum sé náð áður en lokamat fer fram (með viðeigandi hvatningu). Gjarnan er rætt um foreldraviðtöl í skólastarfi í þessu samhengi, í upphafi skólaárs eða á ákveðnum tímapunkti í náminu áður en að námslokum kemur (frá upphafi námsáfanga).

ii. *Leiðsagnarmat*: Sú leiðsögn sem fer fram á hverjum tíma í skólastarfinu sem miðar að því að hjálpa og leiðbeina nemendum að ná þeim viðmiðum sem lagt er upp með í námsferlinu (viðmið lokamats). Gerist gjarnan í daglegri samræðu skólastarfsins og við mat einstakra verkefna í dagsins önn.

iii. *Lokamat*: Felur í sér að meta hæfni nemenda í lok náms út frá hæfniviðmiðum.

Samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla (almennur hluti, 2011, bls. 54) skal mat á hæfni nemenda gerast með ákveðinni flokkun sem gefur til kynna hvort nemandi hafi náð umræddri hæfni sem stefnt er að hverju sinni. Þetta mat á hæfni skal vera skipt í fjóra flokka sem skýrt er með bókstöfunum A, B, C og D á eftirfarandi hátt:

Kvarði	Námssvið	Lykilhæfni
A	Framúrskarandi hæfni og frammistaða í námi með hliðsjón af hæfniviðmiðum námsgreinar eða námssviðs.	Framúrskarandi hæfni með hliðsjón af viðmiðum um lykilhæfni.
B	Góð hæfni og frammistaða í námi með hliðsjón af hæfniviðmiðum námsgreinar eða námssviðs.	Góð hæfni með hliðsjón af viðmiðum um lykilhæfni.
C	Sæmileg hæfni og frammistaða í námi með hliðsjón af hæfniviðmiðum námsgreinar eða námssviðs.	Sæmileg hæfni með hliðsjón af viðmiðum um lykilhæfni.
D	Hæfni og frammistöðu í námi ábótavant með hliðsjón af hæfniviðmiðum námsgreinar eða námssviðs.	Hæfni með hliðsjón af viðmiðum um lykilhæfni ábótavant.

Hver skóli hefur val um það hvort A-D matskvarðinn er nýttur í skóla fram að 10. bekk hvað varðar námshæfni en þá er hann skylda. Hver skóli kynnir síðan hver viðeigandi námshæfni er innan hvers námssviðs í hverri bekkjarnámskrá. Á grundvelli þess er lagt mat á getu nemanda í hverri námsgrein

með prófum, verkefnamati, virkni og vinnubrögðum og/eða öðrum matsaðferðum til að átta sig á stöðu nemanda sem undirstöðu á grundvelli viðmiða á hæfni hans í lok skólaárs.

Viðmið um námsmat, og námskvarða í grunnskólum Hafnarfjarðar:

1. **Viðmið aðalnámskrár**: Grunnskólar Hafnarfjarðar skulu taka mið að stefnu og viðmiðum aðalnámskrár grunnskóla, almennum hluta (2011) og námsgreinahluta (2013), um hæfniviðmið um námshæfni og lykilhæfni í grunnskólum Hafnarfjarðar. En þar sem hún veitir ekki leiðbeiningar eða viðmið gilda frekari viðmið sveitarfélagsins sem koma hér áfram.
2. **Mat á námshæfni (innan námssviðs og í námsgreinum hennar)**: Mat á námshæfni nemenda í grunnskólum Hafnarfjarðar í einstaka námsgreinum skal vera kynnt a.m.k. árlega í skriflegu formi (námsmatsskírteini) í öllum grunnskólum bæjarins við lok hvers skólaárs. Annað formlegt námsmat er ákvörðun skóla, þ.e. annarmat, í samræmi við stefnu skóla. Námsmat er hægt að gefa í einstaka námsgreinum námssviðs á hverjum tíma með þeim matskvörðum sem skóli ákveður (t.d. A-D, 0-10, orð eða önnur tákn) en kvarðann A-D eftir námssviðum í 10. bekk.
3. **Mat í lykilhæfni (innan námssviðs)**: Mat á lykilhæfni nemenda í grunnskólum Hafnarfjarðar í einstaka námssviðum vera gerð og kynnt a.m.k. árlega í skriflegu formi (námsmatsskírteini) í öllum grunnskólum bæjarins við lok hvers skólaárs. Annað formlegt námsmat er ákvörðun skóla, þ.e. annarmat, í samræmi við stefnu skóla. Samræmd viðmið eru um lykilhæfni í öllum námsgreinum innan árgangs og þau eru sameiginleg fyrir alla grunnskóla Hafnarfjarðar sem grunnur mats í öllum skólum (en aðferðir skilgreindar innan hvers skóla á grundvelli fagmennsku í skólastarfinu), á matskvarðanum A-D. Miðað er við að mat á lykilhæfni sé gefið fyrir námssviðið eingöngu en þó geti einstök námssvið ákveðið að gefa sérstaklega fyrir námshæfni í einstökum námsgreinum innan skóla í samræmi við stefnu skóla.
4. **Námsmatskvarðinn A-D og námssviðin**: Í skólanámskrá hvers skóla skal koma fram hvaða námsmatskvarða skóli notar. Námsmatskvarðann A-D er skylt að nota fyrir námssviðin í 10. bekk frá vori 2015 en fyrir aðra bekki er það val skóla hvort gefið sé mat fyrir námssviðið í heild sinni.
5. **Námsmat í námsgreinum og námsmatskvarði**: Fyrir einstaka námsgreinar geta skólar gefið nemendum námsmat sem prófaeinkunnir á sjálfvöldum skala, umsagnir eða önnur matsgjöf eftir því sem stefna skóla kveður á um svo framarlega sem slíkt brýtur ekki viðmið aðalnámskrár eða þessi viðmið. Mikilvægt er að skólar notist við fjölbreyttar matsaðferðir til að stuðla að því að nemendur fái sem sanngjarnast mat á eigin námi sem sýni á trúverðugan hátt hæfni þeirra. Lýsing á þeim skal koma fram í kynningu einstakra námsgreina.
6. **Matsaðferðir í námsmati**: Sérhver skóli skal kynna í stefnu sinni áherslur í námsmati og hvernig skólinn hyggst fara eftir viðmiðum aðalnámskrár grunnskóla (2011, bls. 52-57) um námsmat, t.d. fjölbreyttar aðferðir í námsmati, reglulegt mat (símat), að námsmat nýtist til hvatningar og örvunar í námi og sé sem áreiðanlegast. Við lýsingar á framkvæmd einstakra námsgreina skal koma fram sem skýr lýsing á námsmati hennar sem gefi fullnægjandi upplýsingar um hvernig mat á náminu fer fram. Ítarleg lýsing á einstaka matsaðferðum er ekki þörf svo framarlega að slíkt komi fram í almennri stefnu skóla um námsmat í skólanámskrá.

7. **Námsmat við lok grunnskóla**: Við lok grunnskóla skulu allir grunnskólar í Hafnarfirði gefa nemendum námsmat um hæfni í námi sem færi honum og öðrum (t.d. framhaldsskólum) nægilegar upplýsingar um stöðu hans fyrir áframhaldandi nám og störf.

Lokaorð

Skólanámskrá skólans, á grundvelli aðalnámskrár grunnskóla og viðmiða frá sveitarfélaginu á grunni faglegrar samvinnu í skólakerfi bæjarins, er lykilplagg í skólastarfi þeirra. Í því felst að skólanámskráin nái að lýsa þeim gæðum sem skólar (ætla að) standa fyrir. Það er von bæjaryfirvalda að skólanámskrá hvers skóla nái því að vera gæðahandbók sem stuðli að árangursríkri og ánægjulegri skólagöngu hvers barns í bænum. Við eigum ekki að sætta okkur við neitt minna og það er hlutverk alls skólasamfélagsins að vinna að því. Með ósk um að þessi bekkjarnámskrá, sem einn tíundi af skólanámskrá skólans, stuðli að slíku með samvinnu allra sem að námi nemenda koma.